

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2007

Aneta Rypotová

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Obor: Mezinárodní obchod

Visegrádská skupina

Bakalářská práce

Vypracovala: Aneta Rypotová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Vlasta Adámková, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Visegrádská skupina vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Praze dne .....

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala paní Ing. Vlastě Adámkové, CSc., vedoucí bakalářské práce, za pomoc a cenné rady při vypracovávání bakalářské práce.

Obsah

Úvod	7
1 Vznik a vývoj Visegrádské skupiny	9
1.1 Vznik Visegrádské skupiny	9
1.2 Základní teritoriální charakteristika zemí V4	11
1.2.1 Základní charakteristika ČR	11
1.2.2 Základní charakteristika Maďarska	13
1.2.3 Základní charakteristika Polska	14
1.2.4 Základní charakteristika Slovenska	15
1.3 Vývoj Visegrádské skupiny v letech 1991-1992	16
1.4 Vývoj Visegrádské skupiny v letech 1992-1998	17
1.5 Vývoj Visegrádské skupiny v letech 1998-2004	19
1.6 Vývoj Visegrádské skupiny po vstupu do EU	22
1.7 Mezinárodní visegrádský fond	26
2 Ekonomický vývoj zemí V4	30
2.1 Současný ekonomický vývoj České republiky	30
2.1.1 Hrubý domácí produkt (HDP)	30
2.1.2 Zahraniční obchod	30
2.1.3 Trh práce, nezaměstnanost	31
2.1.4 Inflace	31
2.1.5 Veřejné finance	32
2.2 Současný ekonomický vývoj Maďarska	33
2.2.1 Hrubý domácí produkt	33
2.2.2 Zahraniční obchod	33
2.2.3 Trh práce, nezaměstnanost	34
2.2.4 Inflace	34
2.2.5 Veřejné finance	35
2.3 Současný ekonomický vývoj Polska	36
2.3.1 Hrubý domácí produkt	36
2.3.2 Zahraniční obchod	36
2.3.3 Trh práce, nezaměstnanost	37
2.3.4 Inflace	37
2.3.5 Veřejné finance	38
2.4 Současný ekonomický vývoj Slovenska	39
2.4.1 Hrubý domácí produkt	39
2.4.2 Zahraniční obchod	39
2.4.3 Trh práce, nezaměstnanost	40
2.4.4 Inflace	40
2.4.5 Veřejné finance	41
2.5 Zahraniční obchod České republiky	42
2.5.1 Zahraniční obchod ČR se Slovenskem	42
2.5.2 Zahraniční obchod ČR s Polskem	44
2.5.3 Zahraniční obchod ČR s Maďarskem	45
Závěr	47

Seznam zkratek

CEFTA	Středoevropská dohoda o volném obchodu
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
ERM II.	Exchange Rate Mechanism II.
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EU 25	Evropská unie s 25 státy (od 1. 5. 2004 do 1. 1. 2007)
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
HDP	hrubý domácí produkt
HICP	harmonizovaný index spotřebitelských cen
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MVF	Mezinárodní visegrádský fond
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NATO	Severoatlantická aliance
NSÚ SR	Národní statistický úřad Slovenské republiky
ODS	Občanská demokratická strana
PPP	parita kupní síly
SITC	The Standard International Trade Classification
SNS	Společenství nezávislých států
SR	Slovenská republika
SRN	Spolková republika Německo
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
USA	Spojené státy americké
V3	Visegrádská trojka (ČSFR, Maďarsko, Polsko)
V4	Visegrádská čtyřka (ČR, Maďarsko, Polsko, Slovensko)
V4+	širší regionální spolupráce Visegrádské skupiny

Úvod

Tématem této bakalářské práce je Visegrádská skupina. O Visegrádské skupině jsem se rozhodla psát, neboť se jedná o uskupení zahrnující Českou republiku, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Týká se tedy bezprostředně našeho státu a rovněž našich nejbližších sousedů ve středoevropském regionu. Země spojuje vedle geografické blízkosti, společných tradic a kulturních hodnot rovněž příslušnost k východnímu bloku v období po druhé světové válce do konce 80. let 20. století. Po „pádu železné opony“ země čekal přechod k demokratické společnosti a k tržnímu hospodářství cestou transformace. Podobnost vývoje a nově vytyčených cílů přivedla představitele těchto zemí k přesvědčení, že jim spolupráce přechod k demokracii usnadní.

Cílem práce je zhodnocení Visegrádské skupiny od jejího vzniku až po současnost a charakteristika ekonomického vývoje členských zemí.

Práce je rozčleněna do dvou kapitol. První se zabývá vznikem a vývojem Visegrádské skupiny včetně uvedení základních informací o jednotlivých zemích a charakteristiky Mezinárodního visegrádského fondu. Druhá kapitola se zaměřuje na ekonomický vývoj ekonomik V4 s důrazem na zahraniční obchod České republiky s ostatními členskými zeměmi.

V rámci první kapitoly je práce rozdělena na sedm podkapitol. První podkapitola se věnuje vzniku Visegrádské skupiny, jeho příčinám a stanoveným cílům. Druhá podkapitola pak čtenáře seznamuje se základními teritoriálními informacemi o zemích V4. Pro jednotlivé země je vytvořen zvláštní oddíl, v němž jsou obsaženy údaje o geografické poloze, přírodních podmínkách, počtu obyvatel, národnostním složení, složení dle vyznání, o politickém systému, administrativně správním členění a o národní měně. V každém oddílu je rovněž uvedena informace ohledně přijetí eura danou zemí. Další čtyři podkapitoly chronologicky kopírují základní období vývoje Visegrádské skupiny (tj. vývoj v letech 1991-1992, v letech 1992-1998, v letech 1998-2004 a vývoj po vstupu do EU). Poslední podkapitola se blíže věnuje MVF, jeho poslání, výši rozpočtu, řídicím orgánům a jeho činnosti. V podkapitole je popsán program MVF pro rok 2007 a uvedena tabulka, v níž je zaznamenáno, jak byly finanční zdroje alokovány mezi jednotlivé granty a stipendia.

Druhá kapitola se dělí na pět podkapitol. První čtyři se týkají ekonomického vývoje jednotlivých zemí od roku 2006 s výhledem do roku 2008. Tento časový rámec jsem vybrala z toho důvodu, že charakterizuje současnou ekonomickou situaci a je dostatečně krátký na to, aby mohly být jednotlivé ukazatele popsány co možná nejpodrobněji. Podkapitoly jsou rozčleněny na oddíly, jež jsou zaměřeny na hrubý domácí produkt, zahraniční obchod, trh práce a nezaměstnanost, inflaci a veřejné finance. Na konci každé z nich se nachází souhrnný přehled vývoje ekonomických ukazatelů konkrétní země v období od roku 2005 do roku 2008. Údaje jsou čerpány ze stránek statistického úřadu Evropské unie (EUROSTAT), přičemž hodnoty ukazatelů pro rok 2007 a 2008 jsou hodnoty předpovídané. Závěrečná podkapitola této kapitoly nese název Zahraniční obchod České republiky a má tři oddíly. Vzhledem k dostupnosti údajů a rozsahu bakalářské práce není cílem charakteristika vzájemného obchodu mezi všemi zeměmi V4, nýbrž jeho ilustrace na příkladu zahraničního obchodu ČR po přistoupení k EU roku 2004. Jednotlivé oddíly se zaměřují na vzájemnou výměnu ČR se Slovenskem, s Polskem a s Maďarskem, především z pohledu ČR. Oddíly jsou seřazeny sestupně od nejvýznamnějšího obchodního partnera ČR ze zemí V4 (z hlediska výše obrátu).

Údaje pro bakalářskou práci jsem čerpala především z oficiálních webových stránek V4, Ministerstva zahraničních věcí, portálu businessinfo.cz, z webových stránek národních statistických úřadů a stránek týkajících se EU (euroskop.cz, europa.eu, ec.europa.eu). Data uvedená v podkapitolách o ekonomickém vývoji jsem převzala ze stránek EUROSTAT, aby se dala mezi jednotlivými zeměmi porovnávat. Pro podkapitolu zaměřenou na zahraniční obchod ČR jsem čerpala údaje ze stránek Českého statistického úřadu. Pro pasáže věnované Visegrádské skupině jsem zčásti použila publikaci Visegrád: možnosti a meze středoevropské spolupráce. Vzhledem k malému počtu publikací na téma Visegrádská skupina a velmi aktuální ekonomické charakteristice zemí Visegrádu obsahuje seznam literatury hlavně webové stránky.

1 Vznik a vývoj Visegrádské skupiny

1.1 Vznik Visegrádské skupiny

Visegrádská skupina vznikla 15. února 1991 v maďarském Visegrádu, kdy byla na setkání prezidenta České a Slovenské Federativní republiky Václava Havla, prezidenta Polské republiky Lecha Wałęsy a předsedy vlády Maďarské republiky Józsefa Antalla podepsána Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní republiky, Polské republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace. Místo bylo vybráno z toho důvodu, že se na hradě Visegrád již roku 1335 setkali český král Jan Lucemburský, uherský král Karel Robert a polský král Kazimír III., aby se dohodli na spolupráci v oblasti politické a obchodní. [1] [2]

Visegrádská skupina byla vytvořena ze snahy tří nově vzniklých demokracií o nové formy politické, ekonomické a kulturní spolupráce. Země po pádu komunistických režimů usilovaly o přechod k demokratické společnosti a kooperaci vnímaly jako prostředek, jenž k dosažení tohoto cíle přispěje. Vznik Visegrádské skupiny však nebyl podmíněn jen velmi podobnými změnami v signatářských zemích, nýbrž i sdílením jednoho prostoru v rámci středoevropského regionu, společným kulturním a duchovním dědictvím. [4]

Během setkání zemí v maďarském Visegrádu byly dohodnuty tyto stěžejní cíle:

- „v plném smyslu obnovení státní suverenity, demokracie a svobody;
- likvidace všech existujících společenských, ekonomických a duchovních pozůstatků totalitního systému;
- vybudování parlamentní demokracie, moderního právního státu, dodržování lidských práv a základních svobod;
- vytvoření moderního tržního hospodářství;
- plné zapojení do evropského politického, hospodářského, bezpečnostního a právního systému.“¹ [4]

¹ Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní republiky, Polské republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace

Poslední jmenovaný cíl měl zemím usnadnit integraci do euroatlantických struktur, někdy metaforicky označovanou za „návrat do Evropy“². Směřování do politických a ekonomických struktur ES, resp. EU a vstup do NATO se staly jednou z priorit zahraničních politik zemí Visegrádské skupiny. Evropská společenství, USA i NATO spolupráci ve střední Evropě podporovaly. [5]

Visegrádská skupina; někdy zvaná též Visegrádská trojka (V3) a po rozpadu ČSFR Visegrádská čtyřka (V4); nebyla vytvořena za účelem, aby konkurovala ostatním strukturám nebo aby omezila vztahy svých členů se zeměmi nečlenskými. Důraz byl kladen na rozvíjení celoevropské spolupráce a na podporu demokratického rozvoje ve všech evropských zemích. Země Visegrádské skupiny usilovaly o posílení stability ve střední Evropě a o vybudování celoevropského bezpečnostního systému. [1]

Na summitu ve Visegrádu se zástupci signatářských zemí dohodli na tom, že se spolupráce uskuteční prostřednictvím konzultací a setkání na různých úrovních.

Jako počátek visegrádské spolupráce je možné označit již setkání ČSFR, Polska a Maďarska v Bratislavě dne 9. 4. 1990, které zahájil prezident ČSFR Václav Havel. Setkání se zúčastnili nejen prezidenti daných zemí, ale rovněž premiéři, ministři zahraničí a poslanci. Jako pozorovatelé byli pozváni zástupci z Itálie, Jugoslávie a Rakouska. Bylo určeno 10 okruhů, o nichž by se mělo debatovat. Okruhy zahrnovaly jednak konkrétní úkoly pro středoevropský region, jednak otázky základních demokratických hodnot, ochrany lidských práv a spoluzodpovědnosti za vývoj v zemích třetího světa. [5]

---

² Vykoukal, Jiří. Visegrád: možnosti a meze středoevropské spolupráce, s. 125

1.2 Základní teritoriální charakteristika zemí V4

1.2.1 Základní charakteristika ČR

Česká republika leží ve střední Evropě v mírném pásu severní polokoule. Sousedí celkem se čtyřmi státy, na západě s Německem, na severu s Polskem, na východě se Slovenskem a na jihu s Rakouskem. Její rozloha zaujímá plochu necelých 79 000 km², což odpovídá velikosti středně velkých evropských států. Podnebí České republiky je mírné a v průběhu roku velmi proměnlivé. Povrch území je vlivem vodstva a pohoří členitý. Hory a pohoří lemují téměř celou hranici území. V západní a střední části České republiky se rozkládá Česká vysočina (zahrnující Šumavu, Český les, Krušné hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky), východní část vyplňují Západní Karpaty. Významnými řekami v Čechách jsou Labe s Vltavou, na Moravě Dyje s Moravou a ve Slezsku Odra s Opavou.

Česká republika má přes 10,3 milionu obyvatel (údaj k 31. 3. 2007). Hustota zalidnění činí zhruba 130 obyvatel na km². Z hlediska národnostní skladby tvoří 90,4 % Češi, 3,7 % Moravané, 1,9 % Slováci. Ostatní národy, jež se na obyvatelstvu České republiky nepodílí ani 1 %, jsou Poláci, Němci, Ukrajinci, Romové a Slezané. Téměř 60 % obyvatel se nehlásí k žádnému náboženskému vyznání, 27 % populace uvádí římskokatolické vyznání a asi 2 % se hlásí k protestantské církvi.³ Úředním jazykem je čeština.

Politickým systémem České republiky je parlamentní demokracie. Hlavou státu je prezident, volený na pět let. Naším současným prezidentem je od roku 2003 Václav Klaus. Ústavní uspořádání je založeno na dělbě moci mezi dvoukomorovým Parlamentem (moc zákonodárná), vládou a prezidentem (moc výkonná), a soudy (moc soudní).

Území České republiky se dělí na 13 krajů a hlavní město Prahu, v níž žije přibližně 1,24 milionu obyvatel. Praha je největším městem České republiky, dalšími

³ Údaje o národnostním složení a náboženském vyznání byly zjištěny během sčítání lidu roku 2001

velkými městy podle počtu obyvatel jsou Brno, Ostrava, Plzeň nebo Olomouc. Území tohoto státu je možno též dělit na tři historické země, tj. Čechy, Moravu a Slezsko.

Národní měna České republiky se nazývá česká koruna (CZK). Podpisem smlouvy o přistoupení k EU se Česká republika, stejně tak jako ostatní nově přijímané země, zavázala přijmout jednotnou evropskou měnu euro. Termín, v němž mají noví členové do eurozóny vstoupit, smlouvy nestanovují. Vláda České republiky ve svém dokumentu s názvem Strategie přistoupení České republiky k eurozóně z roku 2003 uvedla jako termín přijetí eura leden 2010. Z důvodu vysokého schodku veřejných financí se ale tento záměr nepodařilo uskutečnit. Kritérium pro inflaci, veřejný dluh a úrokové sazby se České republice daří plnit. Deficit rozpočtu se pro rok 2007 odhaduje na 3,4 % HDP, což převyšuje limit pro přijetí eura stanovený na 3 % HDP. Dle některých analytiků je reálný termín pro zavedení eura rok 2012 nebo 2013. Před samotným přijetím této jednotné měny je nutná minimálně dvouletá účast v mechanismu měnových kurzů ERM II. [6] [7]

1.2.2 Základní charakteristika Maďarska

Maďarsko se nachází ve střední Evropě a je obklopeno celkem 7 státy. Jeho bezprostředními sousedy jsou Slovensko, Rakousko (na západě), Slovensko (na severu), Ukrajina, Rumunsko (na východě), Srbsko a Chorvatsko (na jihu). Maďarsko se rozkládá na ploše 93 000 km², přičemž většinu území tvoří nížiny. Na severovýchodě je možno nalézt zalesněnou vysočinu a na západě kopcovité Zadunají, v jehož středu je situováno jezero Balaton o rozloze 648 km². Nejvýznamnějšími řekami jsou Dunaj a Tisa. Tento stát má mírné klima kontinentálního charakteru.

Počet obyvatel přesahuje 10 milionů. Hustota zalidnění činí 108 obyvatel na km². Z údajů posledního sčítání lidu v roce 2001 vyplývá, že 96,9 % obyvatel tvoří Maďaři. Téměř 75 % obyvatelstva je náboženského vyznání, k římskokatolické církvi se hlásí 52 % obyvatelstva, k renomované kalvínské 16 %, k luteránské 3 % a k řeckokatolické necelé 3 % obyvatel.

Úředním jazykem je maďarština, jež jako jediná z úředních jazyků V4 nepatří do slovanských jazyků, nýbrž do jazyků ugrofinských.

Maďarsko je parlamentní demokracií, v níž je moc rozdělena mezi jednokomorový parlament, prezidenta a vládu. Od roku 2005 je prezidentem republiky László Sólyom.

Z hlediska administrativně správního členění se Maďarsko dělí na 19 žup. Hlavním městem je Budapešť s 1,8 mil. obyvatel. Mezi další velká města patří Debrecen, Miskolc, Szeged, Pécs a Győr.

Národní měnou Maďarska je forint (HUF). Země se stejně jako Česká republika zavázala přijmout euro v roce 2010, z důvodu vysokého rozpočtového deficitu⁴ však od tohoto záměru musela ustoupit, nový cílový termín neuvedla. Ekonomové odhadují, že euro bude zavedeno nejdříve v letech 2013-2014. Guvernér maďarské centrální banky Zsigmond Járαι rok 2013 označil za nereálný vzhledem ke stavu veřejných financí.⁵ [14] [15]

⁴ Deficit veřejných rozpočtů pro rok 2006 činil 9,2 % HDP

⁵ Převzato z WWW stránky: <http://www.euroskop.cz/19032880/clanek-zpravodajstvi/madarsko-oficialni-termin-pro-prijeti-eura-nestanovi/>

1.2.3 Základní charakteristika Polska

Polsko se nachází ve střední Evropě a hraničí se sedmi státy. Jeho západním sousedem je Německo, jižními sousedy jsou Česká republika a Slovensko, východními sousedy jsou Bělorusko a Ukrajina, severními pak Litva a Rusko (Kaliningradská oblast). Rozloha Polska činí necelých 313 tisíc km². Na většině území se rozkládají nížiny, pouze na jihu a jihovýchodě se nacházejí karpatská předhůří Vysokých Tater. Turisticky velmi atraktivním místem je oblast Mazurských jezer na severu země. Mezi nejvýznamnějšími řekami je možno jmenovat Odru nebo Vislu. Jako jediná země V4 leží Polsko u moře, má téměř 500 km dlouhé pobřeží k Baltskému moři. Pro Polsko je typické podnebí mírného pásu s kontinentálním i oceánským charakterem.

Polsko má téměř 38,7 milionu obyvatel a hustota zalidnění dosahuje výše 124 obyvatel na km². Jedná se o homogenní stát, neboť více než 97 % obyvatel tvoří Poláci, 1,3 % obyvatelstva připadá na německou, 0,7 % na běloruskou a 0,6 % na ukrajinskou národnost. Z hlediska náboženského složení je 95 % obyvatelstva římskokatolického vyznání, 1,4 % jsou pravoslavní a 0,3 % populace jsou řečtí katolíci. Úředním jazykem je polština.

Státní zřízení Polské republiky je parlamentní demokracie. Parlament tvoří Sejm a Senát. Hlavou státu je prezident, jenž je volen přímou volbou na pětileté období. Na konci roku 2005 nastoupil do funkce současný prezident Lech Kaczyński.

Administrativně je Polsko rozčleněno na 16 vojvodství (krajů). Hlavní město, v němž žije 1,7 milionu obyvatel, se nazývá Varšava. Další velká města jsou Lodž, Krakov, Wrocław (Vratislav), Poznaň a Gdaňsk.

Peněžní jednotka Polska se nazývá zlotý (PLN). Stejně tak jako ostatní země V4 se Polsko podpisem přístupové smlouvy k EU zavázalo přijmout euro, konkrétní termín vstupu do eurozóny ale stanoven nebyl. Vláda předpokládá, že by kritéria pro přijetí eura mohla být splněna již roku 2009. Guvernér polské centrální banky však uvedl, že dříve než roku 2012 Polsko na zavedení eura plně připraveno nebude.⁶

[21] [22]

⁶ Převzato z WWW stránky: <http://ekonomika.ihned.cz/c1-21411200-guvernér-polske-centralni-banky-chce-prijmout-euro-nejdrive-roku-2012>

1.2.4 Základní charakteristika Slovenska

Slovenská republika je státem středoevropského regionu. Hranice sdílí s pěti státy, na západě jsou jejími sousedy Rakousko a Česká republika, na severu Polsko, na východě Ukrajina a na jihu Maďarsko. Slovensko se rozprostírá na ploše o velikosti 49 000 km². Střed a sever území vyplňují hory (Karpatský oblouk), pro jižní a východní část jsou typické nížiny. Slovenskem protéká řeka Dunaj, podél níž se rozkládá úrodná Dunajská nížina. Tento stát se nachází v mírném podnebném pásu.

Počet obyvatel dosahuje výše 5,4 milionu a hustota zalidnění se pohybuje okolo 110 obyvatel na km². Dle národnostního složení tvoří obyvatelstvo Slovenska především Slováci (85,8 % obyvatelstva), významnou menšinou jsou Maďaři (9,7 % obyvatelstva), dalšími národnostmi zastoupenými na Slovensku jsou Romové (1,7 % obyvatelstva), Češi, Rusové a Ukrajinci. K náboženskému vyznání se hlásí 84,1 % obyvatel, přičemž 69 % z celkového počtu obyvatel se hlásí k římskokatolické církvi, 6,9 % k evangelické církvi a 4 % se hlásí k církvi řeckokatolické. Úředním jazykem Slovenska je slovenština.

Politický systém Slovenska se řadí mezi parlamentní demokracie. Moc zákonodárnou představuje jednokomorový parlament, výkonnou moc reprezentuje prezident a vláda, moc soudní spadá do kompetence soudů. V prezidentských volbách byl roku 2004 přímým hlasováním zvolen Ivan Gašparovič.

Slovenská republika je rozdělena na osm samosprávných krajů. Hlavním městem je Bratislava s 425 000 obyvatel. Velkými krajskými městy jsou Košice, Prešov, Nitra, Žilina a Banská Bystrica.

Národní měnou je slovenská koruna (SKK). V procesu zavedení eura je Slovensko nejdále ze zemí V4, neboť již 28. 11. 2005 vstoupila slovenská koruna do mechanismu ERM II. Směnný kurz slovenské koruny vůči euru se může pohybovat maximálně v rozmezí ± 15 procent okolo centrální parity⁷. Národní plán zavedení eura ve Slovenské republice předpokládá přijetí eura k 1. 1. 2009⁸. [27] [28]

⁷ Centrální parita od března 2007 činí 35,4424 SKK/EUR

⁸ Převzato z WWW stránky: <http://www.nbs.sk/>

1.3 Vývoj Visegrádské skupiny v letech 1991-1992

Období od založení Visegrádské skupiny do rozpadu ČSFR je možné označit za etapu její nejvýraznější soudržnosti. Země procházely transformacemi, jejichž modely se od sebe příliš nelišily, a vzájemnou spolupráci rovněž podnítily geopolitické poměry na konci 80. a počátkem 90. let. Dochází k rozpuštění Varšavské smlouvy a Rady vzájemné hospodářské pomoci, sjednocuje se Německo, postupně se rozpadá Jugoslávie. Zmíněné vnější okolnosti měly pozitivní vliv na rozvoj středoevropské spolupráce, neboť zastínily skutečnost, že dosud neexistuje společná středoevropská vize a že každá země má své vlastní pojetí tohoto regionu. Ve vztazích mezi zeměmi Visegrádu je možné objevit řadu nevyřešených problémů z minulosti, jako je např. problém vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros a otázka maďarské menšiny v československo-maďarských vztazích. [5]

V prvním období své existence navazovala Visegrádská skupina kontakty se Severoatlantickou aliancí (NATO) a s Evropskými společenstvími (ES). V říjnu 1991 se uskutečnil summit V3 v Krakově, na němž byla projednána otázka přidružení zemí k ES a vyjádřena snaha zlepšit vztahy s NATO. Koordinace při dojednávání asociačních dohod s ES (jako jeden z nejvýznamnějších přínosů Visegrádu) umožnila jejich podpis již 16. prosince 1991. V dohodě byl mj. obsažen harmonogram vytvoření zóny volného obchodu mezi ČR a ES do 1. 1. 2002. [5] [31]

V srpnu 1991 došlo v SSSR k pokusu o konzervativní puč. Ačkoliv se tento puč nezdařil, přispěl k jistému posunu v problematice bezpečnostní stability v Evropě. V říjnu 1991 se ministři zahraničí USA a SRN vyjádřili pro užší spolupráci NATO s bývalými členy Varšavské smlouvy. Jejich prohlášení bylo prvotním krokem k rozšiřování NATO o postkomunistické země. [5]

Dne 6. 5. 1992 se v Praze konal další (v pořadí již čtvrtý) summit Visegrádské skupiny, jehož se zúčastnili prezidenti, premiéři a ministři zahraničí jednotlivých zemí. V obsáhlé deklaraci reprezentanti zemí V3 poprvé označili plnoprávné členství v NATO za svůj dlouholetý cíl a vyjádřili zájem na ekonomické a politické stabilitě Společenství nezávislých států (SNS). [32] [5]

Visegrádská skupina nepředstavovala jedinou spolupráci ve střední Evropě. Roku 1989 byla Itálií, Jugoslávií, Maďarskem a Rakouskem založena tzv. Quadragonála. Rozšířením o Československo v květnu 1990 se přejmenovala na Pentagonálu. Od poloviny roku 1990 projevovalo zájem o vstup rovněž Polsko. Tato

země se stala členem Pentagonály roku 1991. Regionální sdružení pak neslo název Hexagonála. Postupně byla tato integrace rozšířena o další země střední a jihovýchodní Evropy. V současné době zahrnuje 17 zemí a je označována jako Středoevropská iniciativa. Jejím účelem je rozvíjet spolupráci mezi členskými zeměmi, napomáhat jim při vstupu do EU a posilovat soudržnost a solidaritu v Evropě. Toto regionální uskupení od počátku své existence nemá pevnou institucionální strukturu. Jeho nejvyšším orgánem je každoroční setkání premiérů členských zemí. [33] [5]

1.4 Vývoj Visegrádské skupiny v letech 1992-1998

I přes soudržnost Visegrádské skupiny na počátku její existence se začínala objevovat rivalita mezi jejími členy. Každá země si přála dospět do Evropy jako první, a tak se vedle hesla „návrat do Evropy“ objevilo i heslo „každý zvlášť“ spěchejme do Evropy“⁹. Postupně se prosazovaly snahy o samostatný vstup každé země. [3]

K rozpadu vzájemné vůle spolupracovat došlo z mnoha různých důvodů. Jedním z nich bylo zkomplikování vztahů mezi ČR a Slovenskem. Po volbách v ČSFR v červnu 1992 na slovenské straně zesílila potřeba samostatné státnosti a na straně české snaha o individuální vstup do euroatlantických struktur. Vítěznou stranou se ve volbách stala pravicová Občanská demokratická strana (ODS) v čele s Václavem Klausem. Klaus vyjadřoval své výhrady vůči regionálním iniciativám, jakými byly Hexagonála a Visegrádská skupina. Značily pro něho neexistenci jednoznačné politiky vůči Západu a zapojování ČSFR do problémů východní a jihovýchodní Evropy. ODS si jako hlavní cíl své zahraniční politiky vytyčila integraci ČSFR do evropských společenství. Nový premiér výrazně vystupoval proti institucionalizaci Visegrádské skupiny a dával přednost rozvoji kooperace ve středoevropském regionu na bilaterální úrovni. Česká vláda dávala jasně najevo, že do euroatlantických struktur hodlá vstoupit bez ohledu na své visegrádské partnery. Tento postoj byl zejména polskou stranou vnímán velmi negativně. V Polsku od roku 1993 a v Maďarsku od roku 1994 stály v čele levicové vlády, zatímco v Česku byla u moci vláda centropřavicová, což možnost vzájemných kontaktů ještě snižovalo. [3] [5]

Dne 1. 1. 1993 byla Česká a Slovenská Federativní republika rozdělena na dva samostatné státy, tj. na Českou republiku a Slovenskou republiku. Rozpad ČSFR

---

⁹ viz Vykoukal, Jiří. Visegrád: možnosti a meze středoevropské spolupráce, s. 167

negativně ovlivnil vývoj maďarsko-slovenských vztahů, k problému maďarské menšiny na Slovensku a maďarskému vypovězení vodního díla Gabčíkovo-Nagymaros přibyla ještě otázka nenarušitelnosti hranic. Ve snaze urovnat napjaté vztahy mezi těmito zeměmi byla v roce 1995 podepsána Smlouva o dobrém sousedství a přátelské spolupráci mezi Maďarskou republikou a Slovenskou republikou. Maďarské straně se tímto dokumentem podařilo institucionalizovat menšinovou otázku, zatímco Slovensko získalo závazek o neměnitelnosti hranic. [5]

V prosinci 1992 byla členskými zeměmi Visegrádské skupiny podepsána Středoevropská dohoda o volném obchodu (CEFTA). Tato dohoda vstoupila v platnost v březnu 1993. Hlavním iniciátorem jejího založení byla česká vláda, jež zdůrazňovala nutnost spolupráce v hospodářské oblasti a jež si přála liberalizovat obchod průmyslovými výrobky. Založení této zóny volného obchodu řešilo problém doposud opomíjené středoevropské spolupráce v oblasti ekonomiky. CEFTA převzala obchodní a ekonomickou agendu, což polská strana vnímala jako možné oslabení Visegrádu a dohodu podporovala méně než ostatní země. [5]

Dohoda CEFTA usilovala o postupné odstraňování tarifních a netarifních překážek, které se mělo uskutečnit v průběhu přechodného období do roku 2001 ve třech stádiích. V první etapě byla odstraněna cla u šedesáti procent celních položek. V druhé etapě (do čtyř až pěti let) došlo k redukci cel u středně citlivých položek. Ve třetí etapě, jež probíhala až do roku 2001, byla snížena cla u citlivých položek (např. elektrotechnické výrobky, textilní zboží). Během prvních pěti let existence CEFTA se obchod mezi jejími členy zdvojnásobil. Problematickou otázkou se však stala liberalizace obchodu zemědělským zbožím, o níž se vedla dlouhá a obtížná jednání. Země se nakonec dohodly, že během pěti let dojde u zemědělských výrobků ke snížení cel, ale bude zachován systém kvót. Jedinou institucí této ekonomické integrace se stal Společný výbor dohody CEFTA, složený z ministrů členských zemí. Roku 1996 bylo do CEFTA přijato Rumunsko a Slovinsko a o rok později Bulharsko. Novými členy této dohody se staly roku 2002 Chorvatsko a roku 2006 Makedonie. V roce 2007 přistoupily i další země bývalé Jugoslávie. V důsledku rozšíření EU roku 2004 a 2007 z CEFTA odešly jak země V4, tak Slovinsko, Bulharsko a Rumunsko. CEFTA se tedy přesunula z regionu střední Evropy na Balkánský poloostrov. [5] [34]

Rok 1993 byl v kontextu visegrádské spolupráce rokem doznívání aktivit započatých dříve. Oblastí, v níž se tato spolupráce jevila jako výhodná, byla komunikace se zástupci ES, kteří dávali přednost Visegrádské skupině před

konzultacemi s jednotlivými zeměmi. Maďarsko a Polsko chtěly prostřednictvím Visegrádské skupiny přimět Západ k rozšiřování ES a NATO, česká vláda však tento záměr odmítala.

Na přelomu let 1993-1994 pokračovala česká vláda ve svém individuálním postupu. V prosinci roku 1993 dala najevo Polsku, že do NATO hodlá vstoupit sama. Visegrádská spolupráce byla dále oslabena při setkání amerického prezidenta Billa Clintona s prezidenty a premiéry členských zemí V4 v Praze v lednu 1994. Clinton na tomto setkání představil projekt Partnerství pro mír, který byl přijat na bruselském summitu NATO. Země jej chápaly jako snahu odložit jejich plné začlenění do Severoatlantické aliance. Česká reprezentace si vymínila, že s americkým prezidentem bude jednat bez přítomnosti ostatních zemí V4. Tento krok české vlády se setkal s kritikou nejen ze strany Polska a Maďarska, ale rovněž ze strany domácích politiků, kteří podporu V4 považovali za výraz zájmu o bezpečnost a stabilitu regionu.

Činnost Visegrádské skupiny byla po několika příštích let omezena na minimum. Spolupráce se uskutečňovala v oblasti konkrétních aktivit regionálního charakteru, na nichž se všechny země dohodly, nebo v otázce vstupu do NATO. Na madridském summitu NATO, který se konal v červenci 1997, bylo rozhodnuto o přizvání České republiky, Maďarska a Polska k vstupním rozhovorům o rozšíření NATO. K rozhovorům o přistoupení zemí do NATO však nebylo přizváno Slovensko. Slovenská republika tak jako jediná ze zemí V4 nevstoupila do NATO roku 1999. [5]

V prosinci roku 1997 se konal lucemburský summit EU, na němž bylo rozhodnuto, že na jaře 1998 proběhnou bilaterální mezivládní konference, jež zahájí přístupová jednání s Českou republikou, Maďarskem, Polskem, Estonskem a Kyprzem (5 států tzv. lucemburské skupiny). [31]

1.5 Vývoj Visegrádské skupiny v letech 1998-2004

Roku 1998 došlo ve visegrádské spolupráci k obratu. Jednou z příčin vzkříšení Visegrádské skupiny byly parlamentní volby v České republice v červnu 1998, z nichž vyšla vítězně sociálně demokratická strana ČSSD v čele s Milošem Zemanem. V oblasti zahraniční politiky se česká vláda zavázala ke koordinaci přípravy na vstup do NATO a EU s Maďarskem a Polskem a k prohlubování a rozšiřování CEFTA. Nová vláda zdůrazňovala sociální dimenzi evropské integrace a souhlasila se současnou podobou EU.

Koncem září 1998 se změnila vláda i na Slovensku, skončilo období Mečiarovy vlády a do čela koalice se postavil Mikuláš Dzurinda. Zahraniční politika se zaměřila na reaktivaci Visegrádu, jehož prostřednictvím chtěla dosáhnout vstupu do NATO a zařadit se do 1. skupiny uchazečů o členství v EU.

K oživení visegrádské spolupráce došlo na summitu předsedů vlád České republiky, Maďarska a Polska v Budapešti 21. 10. 1998. Český premiér Miloš Zeman, maďarský předseda vlády Viktor Orbán a jejich polský protějšek Jerzy Buzek se ve společném prohlášení přihlásili k deklaraci z roku 1991, vyzdvihli středoevropské hodnoty a společnou kulturní identitu. Vyjádřili vůli spolupracovat při vstupu do EU a NATO a úmysl rozšířit vzájemnou kooperaci na oblast sociální, kulturní a vzdělávací. Na summitu byla deklarována příslušnost demokratického Slovenska k Visegrádu. [5]

Další summit V4 se konal v Bratislavě v květnu 1999, zúčastnil se ho i slovenský premiér Dzurinda. Členské země V4 se dohodly na osmi oblastech konkrétní spolupráce, jednalo se o sladování diplomatických aktivit, migrační a vízovou politiku, vzdělání, kulturní a vědeckou výměnu, spolupráci v ochraně životního prostředí, plány dopravní integrace a přeshraniční spolupráce. V otázce institucionalizace V4 bylo rozhodnuto o dvou setkáních premiérů ročně (jedno mělo být formální a druhé neformální) a o rotujícím předsednictví. Země se ve vedení Visegrádské skupiny, jež trvá 12 měsíců, střídají dle anglického abecedního pořádku. Předsednickou zemí se pro období od květnového summitu do června dalšího roku stala Česká republika.

Od května téhož roku se utvářely expertní skupiny např. pro potírání organizované kriminality a ilegální imigrace, pro spolupráci v ochraně životního prostředí nebo v kultuře. Jejich založení předcházely v létě roku 1997 vznik pracovních skupin pro vojenské a obranné otázky a pro konzultace ohledně modernizace armád.

V říjnu 1999 bylo uspořádáno první neformální setkání předsedů vlád zemí V4 v Tatranskej Javorině. Na tomto summitu se reprezentanti zemí dohodli na založení Mezinárodního visegrádského fondu s malým sekretariátem v Bratislavě, jenž představuje první institucionalizovanou formu spolupráce V4.

Členské země rozhodly o tom, že se Visegrádská skupina o žádné další země rozšiřovat nebude. Zájem o přičlenění k této skupině nebo o úzkou spolupráci s ní však vyjádřili Chorvaté, Ukrajinci, Litevci a Slovinci. O kooperaci s Visegrádskou čtyřkou usilovalo i Rakousko, které předložilo návrh „strategického partnerství“.

Tento návrh byl přijat roku 2001 jak zeměmi V4, tak i Slovinskem a nynější název pro tuto úzkou spolupráci zní „Regionální partnerství“.

V prosinci roku 2001 se z iniciativy belgického premiéra konalo vrcholné setkání představitelů V4 a zemí Beneluxu, jehož hlavním tématem byla budoucnost Evropy. Účastníci summitu na něm vyslovili své představy ohledně rozvíjení společné zahraniční, bezpečnostní a obranné politiky EU, budoucí role národních parlamentů v otázkách zahraničních věcí či ohledně dialogů mezi vládami a občany týkajících se záležitostí EU. Premiéři a ministři zahraničních věcí zúčastněných zemí se shodli na tom, že konzultace v oblastech společného zájmu by měly pokračovat a že by měly být prohloubeny politické dialogy na úrovni ministrů a státních úředníků. Druhý summit zemí V4 a Beneluxu se uskutečnil v květnu 2002. Jednalo se na něm o budoucích hranicích EU, o bezpečnostní politice i dalších tématech spolupráce ve formátu Visegrád-Benelux. [5] [35]

V červnu 2001 se konal summit V4 v Krakově, na němž premiéři vyjádřili úmysl pokračovat v politické, hospodářské a kulturní spolupráci. Jako priorita nadcházejícího maďarského předsednictví byla označena příprava na vrcholné setkání NATO v Praze, dále urychlení infrastrukturálních investic, prosazení koncepce tzv. energetické bezpečnosti, včetně diverzifikace dodávek energetických zdrojů, a intenzivnější přenos informací mezi zeměmi. Na summitu byla vyjádřena podpora Slovenska v jeho snaze vstoupit do NATO.

V březnu roku 2002 se měli představitelé zemí V4 sejít na budapešťském summitu. Maďarský premiér Viktor Orbán před konáním tohoto summitu vyzval Českou republiku a Slovenskou republiku ke zrušení Benešových dekretů, neboť jsou v rozporu se zásadami EU. Jak Česko, tak Slovensko se obávaly, že tento výrok zmaří jejich vstup do EU a nadcházející summit bojkotovaly. Později tak učinilo i Polsko.

V červnu 2002 se konal summit premiérů V4 v maďarské Ostřihomi po parlamentních volbách v Maďarsku. Premiéři na něm schválili dokument s názvem Annex to the Content of Visegrad Cooperation, jenž se zabýval otázkou pravomoci předsednické země Visegrádské skupiny. Předsednictví spojil s větší mírou odpovědnosti i kompetencí v rámci Visegrádské čtyřky, ale i vůči třetím zemím. [36]

Pokud jde o cestu zemí V4 do EU, pak v této době došlo k častějším jednáním hlavních vyjednávačů s EU, jichž se zúčastnilo i Slovinsko. Země Visegrádské skupiny na těchto schůzkách podporovaly Slovensko v jeho snaze dostat se do první vlny uchazečů.

K významnému posunu v otázce rozšíření Evropské unie došlo na jejím summitu v Kodani v prosinci 2002, v jehož průběhu byla zakončena předvstupní vyjednávání již se všemi čtyřmi zeměmi Visegrádské skupiny. Na konci roku 2002 proběhla konference s názvem Visegrádská skupina a Evropská unie, na níž byla projednána možnost další spolupráce zemí V4 a prosazování společných zájmů po přistoupení k EU. Na neformálním summitu v prosinci téhož roku pak premiéři zemí V4 vyjádřili svůj zájem na pokračování visegrádské spolupráce. Další konference, jež se konala v únoru 2003, nesla název Ochrana společného prostoru Visegrádských zemí a zabývala se otázkou aktivní spolupráce, která by zaručila bezpečí regionu s ohledem na dodržování Schengenských dohod. Projednána byla problematika potlačování organizovaného zločinu a terorismu, boj s ilegální migrací či distribucí drog.

Na summitu v Athénách v dubnu 2003 byly podepsány Smlouvy o přistoupení vedoucími představiteli všech budoucích členských států a proces rozšíření EU na 25 členských států tak byl dovršen. V listopadu 2003 byl uspořádán summit prezidentů V4 v Budapešti, na kterém bylo potvrzeno, že spolupráce zemí Visegrádské skupiny musí pokračovat i po vstupu do EU. [3] [31]

V období 1998-2004 byl naplněn primární cíl Visegrádské skupiny, tj. zapojení se do euroatlantických struktur. Roku 1999 se Česká republika, Polsko a Maďarsko staly členy NATO, Slovensko je pak následovalo v roce 2004. Všechny čtyři země společně vstoupily do EU dne 1. 5. 2004.

1.6 Vývoj Visegrádské skupiny po vstupu do EU

První setkání premiérů zemí V4 po vstupu do EU se uskutečnilo již 12. 5. 2004 v Kroměříži za českého předsednictví. Setkání přineslo podpis dvou dokumentů. Jedním z nich je Declaration of Prime Ministers of the Czech Republic, the Republic of Hungary, the Republic of Poland and the Slovak Republic on cooperation of the Visegrád Group countries after their accession to the European Union. Premiéři (na české straně Vladimír Špidla) v ní uvedli, že všechny primární cíle stanovené Visegrádskou deklarací z roku 1991 byly dosaženy a že jsou odhodláni pokračovat ve visegrádské spolupráci i po vstupu do EU a NATO. Tato kooperace je založena na konkrétních projektech a i nadále se soustředí na regionální aktivity zaměřené na upevňování identity středoevropského regionu. Země V4 jsou připraveny pomoci zemím kandidujícím do EU a poskytnout jim své znalosti a zkušenosti, chtějí rovněž

příspěv k zavádění politik EU směrem k zemím východní a jihovýchodní Evropy. V deklaraci se také vyjádřili pro spolupráci s nejbližšími sousedy ve středoevropském regionu. Regionální spolupráci se zeměmi střední a východní Evropy Visegrádská skupina uskutečňuje prostřednictvím programu V4+, v jehož rámci jsou realizovány konkrétní projekty s různými zeměmi. [1] [37]

Druhý dokument Guidelines on the future areas of Visegrad co-operation nastínil oblasti visegrádské spolupráce v rámci V4, v rámci EU, NATO a ostatních organizací, a uvedl mechanismy této spolupráce (konkrétně se jednalo o spolupráci vlád, o setkání prezidentů zemí V4 a o spolupráci parlamentů těchto zemí). Kooperace uvnitř Visegrádské skupiny se zaměří na oblast kultury, vzdělání, spolupráci v rámci Mezinárodního visegrádského fondu, přeshraniční spolupráci, infrastrukturu, životní prostředí, boj proti terorismu, organizovanému zločinu a ilegální migraci, dále také zahrne schengenskou spolupráci či obranu a zbrojní průmysl. [38]

Za polského předsednictví (2004/2005), tj. po vstupu zemí do Evropské unie, se zintenzívnila spolupráce Visegrádské skupiny. Země V4 usilovaly o stabilizaci regionu a podpořily demokratickou transformaci na Ukrajině. I nadále byla rozvíjena spolupráce s Beneluxem a se Severskou radou¹⁰ a konala se jednání v rozšířeném V4+ formátu. [39]

Za následného maďarského předsednictví (2005/2006) byla v rámci V4 rozvíjena meziřesortní spolupráce a pravidelně se konzultovaly postoje zemí V4 k otázkám EU. Stejně jako v minulém období byla podporována kooperace ve formátu V4+. Úspěchem maďarského předsednictví byla dohoda o finanční perspektivě EU (pro období 2007-2013). Jako prioritu si předsednictví určilo upevňování identity V4 a zvyšování informovanosti veřejnosti o visegrádské spolupráci a jejím významu. Dne 10. 10. 2006 bylo na summitu premiérů ve Visegrádu oslaveno 15. výročí od založení Visegrádské skupiny. Při této příležitosti došlo ke spuštění nové webové stránky www.visegradgroup.eu a byla vydána kniha The Visegrad Group - A Central European Constellation, jež je souborem esejí významných osobností na téma visegrádské spolupráce.¹¹ Tato publikace obsahuje anglicky psanou esej prezidenta Evropské Komise José Manuela Barrosa, jejíž název je možno přeložit jako

¹⁰ „Severská rada, poradní orgán vlád členských států sev. Evropy, který předkládá návrhy řešení hosp., soc. a kult. otázek; sídlí ve Stockholmu; zal. 1952. Zakl. členy jsou Dánsko, Island, Norsko, Švédsko, od 1955 je členem Finsko.“ viz [40]

¹¹ Kniha je ve formátu .pdf ke stažení na WWW stránce: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=1082>

„Je visegrádská spolupráce prospěšná Evropské unii?“. Z eseje lze vyčíst, že Evropská unie vítá snahu Visegrádské skupiny posílit spolupráci mezi novými členskými státy a také její podporu kulturní a vzdělávací výměny mladých lidí. Visegrádská skupina byla v eseji označena jako dobře zavedené politické sdružení s dlouholetou tradicí úspěšné spolupráce, které může přispět ke zvýšení prospěchu EU jako celku. Prezident Evropské Komise v závěru vyjádřil svou podporu Visegrádské skupině tím, že jí popřál dalších patnáct let úspěšné spolupráce. [2] [41]

Slovenské předsednictví (2006/2007) si jako priority vytyčilo upevnění koordinace Visegrádské skupiny, posílení její spolupráce na mezinárodní úrovni a v mezinárodních fórech. I nadále bylo vyvíjeno úsilí ke zvýšení povědomí veřejnosti o V4. V oblasti zahraničněpolitických aktivit došlo k zintenzívnění kooperace se třetími zeměmi. [2]

Od června 2007 je předsednickou zemí Česká republika. V rámci svého předsednictví ČR usiluje o dosažení následujících priorit:

- *„další rozvíjení regionální spolupráce mezi zeměmi V4;*
- *zpřehlednění a ustálení mechanismu vzájemné spolupráce zemí V4;*
- *zvýšení efektivity spolupráce zemí V4 v rámci EU;*
- *přiblížení EU občanům zemí V4;*
- *otevřenost vůči spolupráci ve formátech V4+;*
- *podpora a spolupráce s regiony sousedícími s regionem zemí V4;*
- *podpora demokracie a dodržování lidských práv v celosvětovém měřítku;*
- *další rozvoj komunikační a informační strategie Visegrádské skupiny;*
- *spolupráce s občanskými iniciativami v zemích V4 a koordinace možností Mezinárodního visegrádského fondu s jejich aktivitami;*
- *prohlubování spolupráce v oblasti sektorálních politik Visegrádské skupiny (v oblastech zahraniční politiky, vnitřní bezpečnosti, dopravy, kultury, průmyslu a obchodu, životního prostředí, vzdělávání, mládeže a tělovýchovy, financí, práce a sociálních věcí, regionální politiky, turismu, zemědělství a obrany)“¹²*

Společná diskuse zemí V4 se zaměří především na otázky energetické bezpečnosti, vzájemné podpory kandidatur visegrádských zemí do mezinárodních institucí a na otázku vstupu zemí V4 do schengenského prostoru.

¹² Program českého předsednictví Visegrádské skupiny (červen 2007 - červen 2008), viz [42]

*„Schengenský prostor je území států, na jejichž společných hranicích nejsou vykonávány hraniční kontroly. Bezpečnost společně chráněného území je zajištěna harmonizovanými pravidly pro ochranu vnější hranice, úzkou spoluprací v příslušných oblastech a Schengenským informačním systémem.“*¹³ V současné době zahrnuje Schengen 15 států, jedná se o Island, Norsko a státy EU 15 kromě Velké Británie a Irska. K rozšíření schengenského prostoru by mělo dojít k 21. 12. 2007 a mělo by zahrnovat Českou republiku, Estonsko, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Maltu, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Na konci roku budou zrušeny kontroly na společných pozemních hranicích Schengenu, na mezinárodních letištích budou prováděny nejdéle do března 2008. Vstupem do Schengenu země V4 naplní jednu ze svých priorit, jíž bylo zrušení přechodných období na volný pohyb pracovních sil z nových členských zemí do EU 15. [43] [44]

Uvnitř Evropské unie se české předsednictví také zaměřuje na její reformní proces a konzultaci stanovisek visegrádských zemí k novému institucionálnímu rámci této integrace. Česká republika je zastáncem rozšiřování EU a integračních procesů v zemích východní a jihovýchodní Evropy. Z tohoto důvodu je navázána úzká spolupráce s Moldavskem a se zeměmi západního Balkánu, které jsou kandidátskými nebo potenciálně kandidátskými zeměmi EU. Na stabilizaci regionu a směřování zemí tohoto regionu do euroatlantických struktur jsou orientovány aktivity v rámci Regionálního partnerství. Visegrádská skupina podporuje demokratizaci v Bělorusku a reformy v zemích jižního Kavkazu.

Jako již v předchozích obdobích je vyvíjeno úsilí k široké meziřesortní spolupráci zemí V4 a k upevňování kontaktů s Beneluxem, Severskou radou, s Rakouskem a Slovinskem v programu Regionálního partnerství, ale i s Pobaltskými zeměmi, Ukrajinou nebo s Japonskem. Uvažuje se o možné spolupráci se SRN či Izraelem.

V červnu roku 2008 bude předsednictví V4 předáno Polsku. [2]

¹³ Citace z [http://www.euroskop.cz/57777/clanek/schengensky-slovnicek-/](http://www.euroskop.cz/57777/clanek/schengensky-slovnicek/)

1.7 Mezinárodní visegrádský fond

Mezinárodní visegrádský fond byl založen vládami zemí V4 dne 9. 6. 2000 ve Štíříně u Prahy. O jeho vytvoření se rozhodlo již v říjnu 1999 na neformálním setkání předsedů vlád Visegrádské skupiny v Tatranskej Javorině. [5]

„Posláním fondu je podpora rozvoje užší spolupráce mezi Českou republikou, Maďarskem, Polskem a Slovenskem a posilování vzájemných vazeb mezi těmito státy. Fond podporuje společné kulturní, vědecké, výzkumné a vzdělávací projekty, výměny mládeže, rozvoj turismu a přeshraniční spolupráci mezi zeměmi Visegrádské čtyřky.“¹⁴

Rozpočet fondu tvoří stejně vysoké příspěvky zemí V4. První dva roky existence MVF činily roční příspěvky 250 000 eur. Rozpočet fondu tedy dosahoval výše 1 milionu eur. Vzhledem k vysokému počtu žádostí byl roku 2002 vklad každé země navýšen na 500 000 eur. V roce 2004 se členské země zavázaly přispět částkou 600 000 eur, o rok později již rozpočet fondu činil 3 miliony eur. K navyšování rozpočtu došlo i v následujících letech, v roce 2006 přispěly země dohromady částkou 3,2 milionu eur a v roce 2007 činila celková výše rozpočtu 5 milionů eur.

Mezinárodní visegrádský fond je jedinou institucionalizovanou formou visegrádské kooperace. Předsednictví MVF rotuje mezi členskými zeměmi V4 podle anglického abecedního pořádku a trvá 12 měsíců. Současnou předsednickou zemí je Česká republika.

Řídící orgány MVF se nazývají Konference ministrů zahraničních věcí a Rada velvyslanců. Konference ministrů zahraničních věcí je nejvyšším orgánem MVF a do jejích kompetencí spadá určování výše ročních příspěvků členských zemí, schvalování jednacího řádu Sekretariátu, schvalování rozpočtu Fondu. Konference se koná minimálně jedenkrát ročně a její rozhodnutí jsou přijímána sborem. Rada velvyslanců připravuje program pro zasedání Konference ministrů zahraničních věcí, podává zprávy o realizaci aktivit Fondu v předešlém roce, rozhoduje o přijetí či odmítnutí projektů. Rada velvyslanců se schází minimálně dvakrát za rok. [49] [50]

¹⁴ Citace z Visegrad Fund [on-line]. Fakta o Mezinárodním visegrádském fondu. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/press.html> [48]

Výkonným orgánem MVF jsou výkonný ředitel a zástupce výkonného ředitele. Výkonný ředitel posuzuje každý zaregistrovaný projekt a dává Radě velvyslanců doporučení, zda daný projekt schválit či neschválit. Je zodpovědný za realizaci cílů Fondu a má zplnomocnění vystupovat jménem Fondu. [51]

Funkci administrativního orgánu plní Sekretariát, jehož sídlo se nachází v Bratislavě.

MVF poskytuje stipendia a podporuje projekty udělováním grantů. Program fondu pro rok 2007 zahrnuje malé granty, standardní granty, visegrádský strategický program (strategické granty), visegrádská stipendia a rezidenční program pro umělce V4. [48]

Program Malých grantů a program Standardních grantů se zaměřují na podporu aktivit v rámci kulturní spolupráce, vědecké výměny a výzkumu, školství, výměny mladých lidí, přeshraniční spolupráce a podpory turismu. Fond hradí maximálně 50 % z celkových nákladů na projekt. Přednost je dána těm projektům, na nichž spolupracují subjekty ze všech zemí V4. Podmínkou udělení příspěvku je účast alespoň tří zemí V4 na projektu, tato podmínka se nevztahuje na projekty v rámci přeshraniční spolupráce. Fond rovněž podporuje projekty, kterých se účastní subjekty z nečlenských zemí V4, pokud korespondují s cíli této organizace. Jsou-li tyto subjekty uchazeči o grant, pak jejich projekt musí tématicky zahrnovat Visegrádskou skupinu. Fond se finančně nepodílí na projektech v kompetenci státní správy, které jsou financovány z veřejných rozpočtů. V rámci programu Malých grantů činí maximální výše příspěvku udělená jednomu projektu 4000 eur, rozpočet tohoto programu pro rok 2007 tvoří 512 000 eur. V programu Standardních grantů je možné na jeden projekt získat částku převyšující 4000 eur a celkový rozpočet pro rok 2007 je 2 220 000 eur.

Fond v rámci podpory projektů kryje následující náklady: tisk, vydávání publikací a jejich distribuce; pronájem prostor a s tím spjaté technické náklady; honoráře pro umělce; ubytování a strava; cestovní náklady; honoráře pro experty; překlady a tlumočení; ceny a odměny; kancelářské potřeby a propagační materiály, náklady na reklamu a propagaci; na vytvoření a aktualizaci internetových stránek. Z Fondu naopak nejsou kryty kapitálové investice, vlastní nepřímé náklady, nájem vlastních prostor, mzdy či finanční odměny zaměstnancům. [52]

Visegrádský strategický program podporuje dlouhodobé projekty strategické povahy, jichž se účastní spoluorganizátoři ze všech zemí V4. Maximální doba realizace

tohoto programu je 3 roky. Rozpočet činí 400 000 eur a průměrná výše grantu činí 50 000 eur.¹⁵ Projekt se musí týkat alespoň jedné z priorit Visegrádského strategického programu.

Pro rok 2008 byly určeny tyto priority:

- *„Prezentace V4: Zvyšování informovanosti veřejnosti o visegrádské spolupráci*
- *Evropský integrační proces: Výměna zkušeností V4 se sousedními regiony*
- *Zlepšování správy věcí veřejných*
- *Podpora zlepšování podmínek vědeckého a výzkumného prostředí se zaměřením na mladé vědce“*¹⁶

Podpora projektů podléhá zásadě proporcionálního přidělování příspěvků mezi subjekty z jednotlivých členských zemí V4. [52]

Visegrádská stipendia jsou určena studentům magisterského a postgraduálního studia pro studium a vědecké výzkumy na dobu pěti nebo deseti měsíců. Rozpočet tohoto programu byl pro rok 2007 stanoven na 1 306 000 eur. Fond uděluje celkem 4 druhy stipendií:

- Intra-Visegrad scholarships - tato stipendia jsou určena pro studenty ze země V4, kteří chtějí studovat v jiné zemi V4
- Out-Going scholarships - stipendia jsou udělována vynikajícím studentům ze zemí V4 pro studium na univerzitách v Albánii, Bělorusku, Bosně a Hercegovině, Černé Hoře, Chorvatsku, Makedonii, Moldavsku, Srbsku a Ukrajině
- In-Coming scholarships - stipendia jsou poskytována studentům, kteří jsou obyvateli Albánie, Běloruska, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Chorvatska, Makedonie, Moldavska, Ruské federace, Srbska nebo Ukrajiny
- Stipendijní program pro ukrajinské studenty, kteří přicházejí do zemí V4 [53]

Pátým programem MVF je od roku 2007 Rezidenční program pro umělce V4. Jeho rozpočet činí 108 000 eur. Tento program umožňuje umělcům ze zemí V4 vyjet na tříměsíční stáž do kterékoli jiné visegrádské země. Před podáním žádosti o stáž je třeba, aby byl umělecký projekt žadatele přijat hostitelskou organizací. Vybraným umělcům i jejich hostitelským organizacím MVF poskytuje 750 eur měsíčně. [53] [54]

---

¹⁵ viz [53]

¹⁶ viz [2]

Následující tabulka zachycuje, jakým způsobem byly alokovány finanční prostředky MVF v letech 2000-2006. Z tabulky je patrné, jaký je poměr mezi počtem žádostí o granty či stipendia a počtem skutečně poskytnutých grantů či stipendií.

Tab. 1 - Programy MVF

Program MVF / termín	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Malé granty							
Počet žádostí	N/A	N/A	224	372	336	332	395
Počet grantů	N/A	N/A	53	93	133	129	127
Přidělená částka (v eurech)	N/A	N/A	200894	332224	467168	462055	453652
Standardní granty							
Počet žádostí	236	469	251	267	309	372	466
Počet grantů	26	89	91	110	139	172	216
Přidělená částka (v eurech)	406317	1523019	1723700	1749693	1623000	1804809	1854200
Strategické granty							
Počet žádostí	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	8	11
Počet grantů	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2	4
Přidělená částka (v eurech)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	110000	190000
Visegrádská stipendia							
Počet žádostí	N/A	N/A	N/A	61	100	241	182
Počet stipendií	N/A	N/A	N/A	27	35	80	68
Přidělená částka (v eurech)	N/A	N/A	N/A	246000	260000	538500	459500

Zdroj: Annual Report 2006; http://www.visegradfund.org/press/annual_report2006.pdf

Z uvedené tabulky vyplývá, že největší počet grantů je poskytován v programu Standardních grantů, v jeho rámci bylo celkem financováno 843 projektů částkou 10,7 milionu eur. V důsledku navýšení rozpočtu Fondu vzrostl počet projektů, jimž je udělen grant. Zatímco v roce 2000 bylo podpořeno jen 26 projektů, v roce 2006 se tento počet zvýšil na 216. Od roku 2002 je zaveden program Malých grantů a od roku 2005 byly v rámci Visegrádského strategického programu poskytnuty finanční prostředky na 6 projektů o celkové výši 300 000 eur. Visegrádská stipendia byla od roku 2003 udělena celkem 210 osobám. Rezidenční program pro umělce V4 do statistiky ještě není zahrnut, neboť byl spuštěn až roku 2007.

Z hlediska kategorií je téměř 50 % malých a středních grantů poskytováno v oblasti kulturní spolupráce. 17 % grantů jde na podporu vědecké výměny a výzkumu a necelých 12 % grantů je alokováno do výměny mládeže. Do jednotlivých členských zemí V4 plyne od 23,2 % do 24,9 % prostředků Fondu. 2,3 % těchto prostředků směřují na Ukrajinu, v této zemi patří MVF k nejvýznamnějším poskytovatelům stipendií. Od roku 2008/2009 budou stipendia udílěna rovněž studentům ze západního Balkánu. [54]

2 Ekonomický vývoj zemí V4

2.1 Současný ekonomický vývoj České republiky¹⁷

2.1.1 Hrubý domácí produkt (HDP)

Ekonomika České republiky vykázala v roce 2006 meziroční zvýšení hrubého domácího produktu o 6,4 %, čímž se zařadila mezi země s nejvyšším tempem růstu HDP v Evropě. Největší vliv na hospodářský růst měla domácí poptávka, v jejímž rámci došlo k meziročnímu nárůstu soukromé spotřeby o 5,4 % a tvorby hrubého fixního kapitálu o 5,5 %. Konečné výdaje obyvatelstva vzrostly v důsledku rostoucích příjmů domácností a v důsledku čerpání úvěrů. Zrychlení růstu hrubého fixního kapitálu bylo zapříčiněno především investicemi do dopravních prostředků, do strojů a zařízení.

Na straně nabídky přispěly k ekonomickému růstu téměř všechny ekonomické sektory, největší vliv měl zpracovatelský průmysl, konkrétně výroba dopravních prostředků, jejíž produkce vzrostla meziročně o 20,6 %. Nadprůměrně rostly rovněž obchodní a komerční služby.

Dynamický růst HDP pokračoval i v první polovině roku 2007 a byl poháněn především konečnou spotřebou domácností. K růstu spotřeby přispěly stejné faktory jako v předešlém roce, tj. rostoucí úroveň mezd, klesající nezaměstnanost, čerpání úvěrů a růst sociálních dávek. Meziroční růst HDP za rok 2007 je očekáván na úrovni 5,8 %. Rok 2008 by měl přinést zpomalení růstu HDP na 5 %.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly dosáhl pro rok 2006 výše 18 600, což odpovídá 79,3 % průměru EU 25. Z předpovědí na další roky vyplývá, že se zvýší úroveň HDP na obyvatele v PPP na 20 200 v roce 2007, resp. na 21 600 v roce 2008. Hodnota ukazatele pro rok 2007 vzroste na 82 % průměru EU a pro rok 2008 na 83,7 % průměru EU.

2.1.2 Zahraniční obchod¹⁸

Rostoucí soukromá spotřeba způsobila výrazné zrychlení dovozu oproti předchozímu roku. Z tohoto důvodu se snížil předstih růstu vývozu zboží a služeb

¹⁷ Hodnoty ekonomických ukazatelů jsou převzaty z webových stránek EUROSTATU (převážná část údajů je obsažena v dokumentu The statistical annex. Autumn 2007)

¹⁸ Podrobnější informace o vývoji zahraničního obchodu ČR viz podkapitola 2.5

před růstem dovozu zboží a služeb. Zatímco v roce 2005 činil meziroční růst exportu 11,8 % a růst importu 5 %, v roce 2006 došlo k nárůstu exportu o 14,4 % a importu o 13,8 %. Příspěvek zahraničního obchodu k hospodářskému růstu se vlivem těchto okolností snížil.

V absolutním vyjádření skončila bilance zahraničního obchodu roku 2006 s kladným saldem ve výši 56,9 mld. Kč. Saldo obchodní bilance činilo 44,4 mld. Kč, zatímco bilance služeb zaznamenala přebytek ve výši 12,5 mld. Kč.¹⁹

Vývoz zboží a služeb za rok 2007 vzroste o 14,9 % oproti předešlému roku, zatímco dovoz zboží a služeb se meziročně zvýší o 14,1 %. Vývoz opět lehce převyší dovoz, což se projeví v kladném saldu obchodní bilance i bilance služeb.

2.1.3 Trh práce, nezaměstnanost

Ekonomický růst pozitivně ovlivnil situaci na trhu práce, neboť došlo ke zvýšení zaměstnanosti v sektoru průmyslu a sektoru služeb. Rostoucí poptávka po pracovní síle s sebou přinesla růst průměrné nominální mzdy meziročně o 6,2 % a nárůst reálné mzdy o 3,8 %. Navýšení mezd bylo doprovázeno růstem produktivity práce. Míra nezaměstnanosti se v roce 2006 meziročně snížila na 7,1 %. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných vykázal mírný pokles, jeho hodnota však nadále přesahuje 50 % všech nezaměstnaných.

Z předpovědí na rok 2007 a 2008 je patrná klesající tendence míry nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti v roce 2007 je odhadována na 5,9 % a roku 2008 by mělo dojít ke snížení na 5,4 %. Mzdy, především v soukromém sektoru, by měly zaznamenat další nárůst.

2.1.4 Inflace

Průměrná roční míra změny harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) pro rok 2006 činila 2,1 %. Oproti roku 2005 došlo k nárůstu hodnoty tohoto ukazatele o 0,5 p.b. Inflační tlaky byly vyvolány především cenami energetických surovin. Protiinflačně naopak působila pokračující apreciacie české koruny.

Pro rok 2007 se hodnota indexu HICP odhaduje na 3 % a pro rok 2008 se očekává meziroční nárůst o 3,8 %. Vyšší míra inflace je ovlivněna zvýšením spotřební daně na tabákové výrobky, rostoucími cenami potravin a energií i vysokou spotřebou českých domácností. Na počátku roku 2008 bude inflaci vyvolávat růst regulovaných

¹⁹ Zdroj: ČNB Platební bilance

cen, např. nájmu, zvýšení cen elektřiny či zemního plynu a změna 5% sazby DPH na 9%.

2.1.5 Veřejné finance

Deficit veřejných rozpočtů dosáhl v roce 2006 úrovně 2,9 % HDP. Hranice 3 % HDP, určená jako limit pro splnění konvergenčního kritéria, tak nebyla překročena. Veřejný dluh oproti roku 2005 poklesl na 30,1 % HDP. Zatímco se podíl veřejného dluhu na HDP v dalších letech příliš nezmění, roční deficit pro rok 2007 je odhadován na 3,4 % HDP. Ke zhoršení došlo vlivem fiskální expanze, především nárůstem sociálních výdajů. Současná vláda přijala Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů, který mj. ruší automatické zvyšování životního minima a sociálních dávek a redukuje daň z příjmu fyzických a právnických osob. Tato opatření by měla snížit deficit pro rok 2008 na 2,8 % a pro rok 2009 na 2,7 %. [56] [57]

Tab. 2 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů v ČR

Ekonomický ukazatel (meziroční změna v %)	2005	2006	2007(p)	2008 (p)
Hrubý domácí produkt	6,4	6,4	5,8	5
Domácí poptávka	1,6	5,5	4,7	4,4
Soukromá spotřeba	2,3	5,4	6,1	4,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu	2,3	5,5	6,5	6,5
Vývoz zboží a služeb	11,8	14,4	14,9	12,9
Dovoz zboží a služeb	5	13,8	14,1	12,8
Čistý export	4,8	0,9	1	0,6
Zaměstnanost	1	1,9	1,6	1,5
Míra nezaměstnanosti	7,9	7,1	5,9	5,4
Průměrné nominální mzdy	4,6	6,2	6,5	6,6
Průměrné reálné mzdy	3,7	3,8	3,4	2,7
Produktivita práce	5,2	4,5	4,2	3,4
Reálné jednotkové pracovní náklady	-0,3	-0,1	0,1	0,2
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	1,6	2,1	3	3,8
Deficit veřejných rozpočtů	3,5	2,9	3,4	2,8
Veřejný dluh	30,2	30,1	30,2	30,3

Zdroj: EUROSTAT, The statistical annex. Autumn 2007. Údaje pro rok 2007 a 2008 jsou předpoklady (p).

2.2 Současný ekonomický vývoj Maďarska²⁰

2.2.1 Hrubý domácí produkt

Maďarská ekonomika dosáhla v roce 2006 meziročního nárůstu HDP ve výši 3,9 % HDP. Oproti roku 2005, kdy došlo k růstu HDP o 4,1 %, se jedná o mírné zpomalení. Významným činitelem snížení ekonomického růstu je program úsporných opatření. Vláda se v něm krátce po svém zvolení zavázala učinit kroky k nápravě veřejných financí. Předchozí vláda zatěžovala státní rozpočet vysokými výdaji, což mělo za následek rostoucí schodek veřejných rozpočtů. Fiskální opatření, započatá novou vládou v srpnu 2006, způsobila zpomalení růstu domácí poptávky. Soukromá spotřeba stagnovala na konci roku 2006 v důsledku zvýšení daně z přidané hodnoty, vyšších cen energií a příspěvků na sociální pojištění. Pokles domácí poptávky byl vyvažován silnou zahraniční poptávkou. Čistý export byl nejvýznamnějším hybatelem hospodářského růstu.

Dle odhadů se v roce 2007 hrubý domácí produkt meziročně zvýší o 2 %, čímž se dostane hluboko pod svou průměrnou hodnotu na úrovni 4 %. Domácí poptávka bude v porovnání s rokem 2006 nižší o 0,6 % a stejnou měrou poklesne i soukromá spotřeba. Vládní spotřeba se sníží o 4,7 %. Podíl čistého importu na hospodářském růstu se v roce 2007 ještě zvýší.

Předpovědi pro rok 2008 uvádějí hospodářský růst maďarské ekonomiky na úrovni 2,6 %. Domácí poptávka se začne zvyšovat.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly dosáhl roku 2006 výše 15 300, což odpovídá 65,3 % průměru EU 25. V roce 2007, resp. 2008 bude hodnota ukazatele činit 16 100, resp. 16 900. V porovnání s průměrem EU zůstane HDP na obyvatele v PPP zhruba stejné jako v roce 2006.

2.2.2 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod Maďarska zaznamenal v roce 2006 významný nárůst v porovnání s rokem 2005. Exporty vzrostly meziročně o 18,9 %, zatímco importy se zvýšily o 14,5 %. Deficit obchodní bilance pokračoval ve svém klesajícím trendu,

²⁰ Hodnoty ekonomických ukazatelů jsou převzaty z webových stránek EUROSTATU (převážná část údajů je obsažena v dokumentu The statistical annex. Autumn 2007)

vykazovaném od roku 2004, což přispělo ke snížení deficitu běžného účtu platební bilance. Záporné saldo bilance služeb a výnosů naopak stále narůstá.

Vývoz zboží a služeb vykáže v roce 2007 meziroční nárůst o 13,9 % a v případě importů dojde k navýšení o 10,5 %.

Z hlediska teritoriální struktury je největším obchodním partnerem Maďarska Evropská unie, z níž roku 2006 plynulo 67,5 % maďarských dovozů a do níž směřovalo 74 % maďarských vývozů. Na obratu zahraničního obchodu Maďarska se roku 2006 rozhodující měrou podílelo Německo, s velkým odstupem následované Rakouskem, Ruskem, Itálií a Francií.

Největší část vývozu představují stroje a dopravní zařízení (62,4 %), dále elektronika, položky přenosové komunikační techniky, stroje k výrobě energie. Zpracované výrobky tvoří 28 % exportu. Stroje a dopravní zařízení jsou na prvním místě i v případě importů, jejich podíl je však nižší (50 %). 33% podíl na dovozech mají zpracované výrobky.

2.2.3 Trh práce, nezaměstnanost

Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2006 činila 7,5 %, což je o 0,3 p.b. více než v roce 2005. Snížení poptávky po pracovní síle bylo zapříčiněno programem úsporných opatření vlády. V jeho důsledku došlo k poklesu zaměstnanosti především ve veřejném sektoru. Opatření rovněž vedla ke zmrazení mezd v tomto sektoru. Průměrné nominální mzdy se v roce 2006 meziročně zvýšily o 2,6 %, zatímco v roce 2005 vzrostly o 7,1 %. Průměrné reálné mzdy klesly o 0,6 %.

Dle odhadů bude míra nezaměstnanosti v roce 2007 na úrovni 7,3 % a v roce 2008 se mírně sníží na 7 %. Reálné mzdy se během roku 2007 zredukují o 2,2 %. Jejich opětovný nárůst se očekává od roku 2008.

2.2.4 Inflace

Průměrná roční míra změny indexu HICP zaznamenala pro rok 2006 hodnotu 4 %. Ve srovnání s rokem 2005 index HICP vzrostl o 0,5 p.b. Na tomto výsledku se podílí opatření vlády, jež zvýšila daň z přidané hodnoty a omezila dotace na ceny paliv.

Inflace měřená indexem HICP se dle předpovědí roku 2007 zvýší na 7,7 % jako důsledek rostoucích cen potravin. Rok 2008 by měl přinést nárůst cen o 4,9%.

2.2.5 Veřejné finance

Schodek veřejného rozpočtu představuje klíčový problém maďarské ekonomiky. Nadměrné výdaje minulé vlády vyústily roku 2006 v deficit veřejných rozpočtů na úrovni 9,2 % HDP. Současná vláda předpokládá snížení deficitu na 6,4 % HDP v roce 2007 a na 4,2 % HDP v roce 2008. Zredukování deficitu chce dosáhnout pomocí programu úsporných opatření, jenž zahrnuje omezení výdajů (jedná se např. o zmrazení mezd ve veřejném sektoru, pokles zaměstnanosti ve veřejném sektoru, snížení dotací na ceny paliv, úspory na sociálních transferech) a zvýšení rozpočtových příjmů (jde mj. o zvýšení DPH, zdanění podniků, nárůst příspěvků na sociální pojištění).

Veřejný dluh převyšuje limit 60 % HDP stanovený konvergenčními kritérii. Roku 2006 odpovídal veřejný dluh hodnotě 65,6 % HDP, pro rok 2007 se očekává mírné navýšení na 66,1 % HDP a pro rok 2008 nárůst na 66,3 % HDP. [56] [57]

Tab. 3 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů v Maďarsku

Ekonomický ukazatel (meziroční změna v %)	2005	2006	2007(p)	2008 (p)
Hrubý domácí produkt	4,1	3,9	2	2,6
Domácí poptávka	1,3	1,1	-0,6	0,9
Soukromá spotřeba	3,4	1,8	-0,6	0,3
Tvorba hrubého fixního kapitálu	5,3	-2,1	3,3	4,8
Vývoz zboží a služeb	11,5	18,9	13,9	10,5
Dovoz zboží a služeb	6,8	14,5	10,5	8,7
Čistý export	2,8	2,8	2,7	1,7
Zaměstnanost	0	0,7	-0,3	0,1
Míra nezaměstnanosti	7,2	7,5	7,3	7
Průměrné nominální mzdy	7,1	2,6	5,4	5,1
Průměrné reálné mzdy	3,2	-0,6	-2,2	0,2
Produktivita práce	3,7	2,9	2,4	2,4
Reálné jednotkové pracovní náklady	1	-3,9	-2,8	-1,3
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	3,5	4	7,7	4,9
Deficit veřejných rozpočtů	7,8	9,2	6,4	4,2
Veřejný dluh	61,6	65,6	66,1	66,3

Zdroj: EUROSTAT, The statistical annex. Autumn 2007. Údaje pro rok 2007 a 2008 jsou předpoklady. (p)

2.3 Současný ekonomický vývoj Polska²¹

2.3.1 Hrubý domácí produkt

Ekonomika Polska se roku 2006 vyvíjela velmi příznivě. Meziroční růst HDP dosáhl úrovně 6,1 %, čímž převýšil odhady o 0,8 %. Hybnou silou ekonomického růstu byla domácí poptávka, která vzrostla o 6,7 %. Mírná zima umožnila pokračování stavebních aktivit, které tak přispěly k nárůstu tvorby hrubého fixního kapitálu meziročně o 16,5 %. Na vysokém hospodářském růstu se spolu s investicemi podílela soukromá spotřeba, jež byla stimulována zvýšením reálných mezd, vyšší zaměstnaností a výhodnými úvěrovými podmínkami. Příspěvek čistého exportu k HDP byl negativní, vysoký nárůst exportu nevyrovnal ještě významnější zvýšení importu.

V roce 2006 utržily společnosti velké zisky, přičemž nejpříznivěji se situace vyvíjela ve stavebnictví, sektoru služeb a u exportně orientovaných podniků. Zvýšení zisků by se mělo projevit v nárůstu investiční aktivity během roku 2007. Investice a soukromá spotřeba znovu urychlí hospodářský růst, jenž se pro rok 2007 očekává na úrovni 6,5 %. Čistý export se v důsledku zvýšených importů meziročně zhorší o 2,3 % a přispěje negativně k vývoji HDP. V roce 2008 dojde podle odhadů ke snížení ekonomického růstu na 5,6 %.

Hrubý domácí produkt na obyvatele vyjádřený v paritě kupní síly dosahoval v roce 2006 úrovně 12 400, což odpovídá 52,9 % průměru EU. Pro rok 2007 je HDP na obyvatele v paritě kupní síly odhadováno ve výši 13 600 a pro rok 2008 se očekává hodnota 14 700. Ve srovnání s průměrem EU 25 vykáže ukazatel zlepšení, v roce 2007 bude odpovídat 55,2 % průměru EU a v roce 2008 bude činit 56,9 % průměru EU.

2.3.2 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod se v roce 2006 výrazně zintenzívnil. Vývoz vzrostl meziročně o 14,5 % a dovoz vykázal nárůst o 15,8 %.²² Silný export byl ovlivněn růstem produktivity práce a cenovou konkurenceschopností polských výrobků. Příliv importu způsobila rostoucí domácí poptávka. Pro rok 2007 se očekává růst importu

²¹ Hodnoty ekonomických ukazatelů jsou převzaty z webových stránek EUROSTATU (převážná část údajů je obsažena v dokumentu The statistical annex. Autumn 2007)

²² Pro srovnání: V roce 2005 činil meziroční nárůst exportu 8 % a meziroční nárůst importu 4,7 %.

o 13,9 %. V důsledku snížení poptávky ze zemí EU poklesne růst exportu v roce 2007 na 8,6 %.

Vlivem vysoké míry soukromé spotřeby a investic vykazuje obchodní bilance záporné saldo. Deficitem končí rovněž běžný účet platební bilance, jeho financování zajišťuje stabilní příliv přímých zahraničních investic.

Z hlediska teritoriální struktury se největší část zahraničního obchodu realizuje se zeměmi EU. 77,2 % polských vývozů plyne do EU a 65,6 % dovozů pochází z EU. Polské vývozy směřují především do Německa, dále také do Itálie, Francie, Velké Británie a České republiky. Nejvýznamnějším importérem do Polska je Německo, následované Ruskou federací, Itálií, Čínou a Francií.

Polské vývozy jsou tvořeny ze 40 % stroji a dopravním zařízením, z 23 % tržními výrobky, z 13 % průmyslovým spotřebním zbožím a z 8 % potravinami a živými zvířaty. Stroje a dopravní zařízení se na importech podílí z 36 %, tržní výrobky představují 21 % importů a 13 % dovozů tvoří chemikálie.²³

2.3.3 Trh práce, nezaměstnanost

Podmínky na trhu práce se roku 2006 velice zlepšily. Zaměstnanost se zvýšila o 3,3 % a míra nezaměstnanosti klesla na 13,8 % ze 17,7 % roku 2005. Snížení míry nezaměstnanosti je zčásti připisováno emigraci a rostoucímu počtu studentů. Průměrná nominální mzda se zvýšila o 1,4 %, vlivem silného růstu produktivity práce však reálné jednotkové mzdové náklady v roce 2006 poklesly.

V roce 2007 se dle odhadů podaří zredukovat míru nezaměstnanosti na 9,4 %. Průměrná nominální mzda se zvýší o 6,3 %, zatímco růst produktivity se oproti roku 2006 zpomalí. Reálné jednotkové mzdové náklady zaznamenají nárůst o 1,3 %.

Míra nezaměstnanosti je pro rok 2008 odhadována na úrovni 7,3 %.

2.3.4 Inflace

Inflace měřená indexem HICP pro rok 2006 činila 1,3 %. V porovnání s rokem 2005 inflace poklesla o 0,9 p.b. Rostoucí mzdy a vyšší ceny potravin a paliv v roce 2007 povedou k nárůstu cenové hladiny a inflace se zvýší na 2,5 %. V roce 2008 dojde dle odhadů k roční míře změny indexu HICP na úrovni 2,8 %.

²³ Informace jsou dostupné na WWW: http://www.stat.gov.pl/gus/45_719_ENG_HTML.htm

2.3.5 Veřejné finance

Deficit veřejných rozpočtů v roce 2006 činil 3,8 % HDP. Předpověď deficitu uváděla hodnotu 4,2 % HDP. Lepšího výsledku bylo dosaženo vlivem vyššího hospodářského růstu, zvýšených příjmů ze sociálních příspěvků a nižších sociálních výdajů²⁴. Veřejný dluh pro rok 2006 odpovídal úrovni 47,6 % HDP.

Dynamický růst mezd během roku 2007 příznivě ovlivnil výši příjmů do státního rozpočtu, především prostřednictvím odváděných přímých daní. Pokles nezaměstnanosti snížil sociální výdaje. Odhadovaný deficit veřejných rozpočtů by se měl v důsledku těchto okolností v roce 2007 zredukovat na 2,7 % HDP.

V roce 2008 se očekává zhoršení deficitu veřejných rozpočtů na 3,2 % HDP. Nárůst deficitu bude způsoben snížením hospodářského růstu a opatřením vlády v návrhu rozpočtu, jež by mělo omezit sociální příspěvky a zavést vysoké daňové úlevy rodinám s dětmi. Zvýšení spotřební daně a daně z přidané hodnoty bude na druhé straně představovat příjem do státního rozpočtu.

Dle odhadů se veřejný dluh v roce 2007 mírně sníží na 46,8 % HDP. V roce 2008 se očekává opětovný nárůst na 47,1 % HDP. [56] [57]

Tab. 4 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů v Polsku

Ekonomický ukazatel (meziroční změna v %)	2005	2006	2007(p)	2008 (p)
Hrubý domácí produkt	3,6	6,1	6,5	5,6
Domácí poptávka	2,6	6,7	8,8	7,5
Soukromá spotřeba	2	5,1	6,3	6,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	6,5	16,5	21,6	14,7
Vývoz zboží a služeb	8	14,5	8,6	8,1
Dovoz zboží a služeb	4,7	15,8	13,9	11,8
Čistý export	1,1	-0,5	-2,3	-1,9
Zaměstnanost	2,4	3,3	4,3	1,7
Míra nezaměstnanosti	17,7	13,8	9,4	7,3
Průměrné nominální mzdy	1,5	1,4	6,3	5,5
Průměrné reálné mzdy	-0,6	0,5	3,9	2,6
Produktivita práce	1,3	2,8	2	3,8
Reálné jednotkové pracovní náklady	-2,3	-2,7	1,3	-1,6
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	2,2	1,3	2,5	2,8
Deficit veřejných rozpočtů	4,3	3,8	2,7	3,2
Veřejný dluh	47,1	47,6	46,8	47,1

Zdroj: EUROSTAT, The statistical annex. Autumn 2007. Údaje pro rok 2007 a 2008 jsou předpoklady. (p)

²⁴ K úspoře sociálních výdajů přispěl výrazný pokles registrované nezaměstnanosti

2.4 Současný ekonomický vývoj Slovenska²⁵

2.4.1 Hrubý domácí produkt

Slovenská ekonomika zaznamenala v roce 2006 meziroční růst HDP ve výši 8,3 %, což je nejvyšší hodnota v historii Slovenska. Ekonomický růst byl poháněn především domácí poptávkou, která meziročně vzrostla o 6,5 %. V rámci domácí poptávky došlo k nárůstu tvorby hrubého fixního kapitálu o 7,3 % a konečná spotřeba domácností se zvýšila o 6,1 %. Spotřebu domácností příznivě ovlivnil růst reálných mezd. Na výrazném hospodářském růstu se podílela i zahraniční poptávka, která oproti roku 2005 narostla o více než 20 %. Zvýšení vývozu bylo podmíněno tím, že se do provozu uvedly nové exportně orientované výrobní kapacity v automobilovém průmyslu a též v elektrotechnickém průmyslu.

Pro rok 2007 se očekává meziroční růst HDP o 8,7 %. Oproti roku 2006 by tedy měla ekonomika růst rychlejším tempem. Faktory růstu HDP zůstanou stejné jako v roce 2006. Soukromá spotřeba vzroste o 6,9 % a vlivem velkých investičních projektů ve veřejném sektoru se tvorba hrubého fixního kapitálu udrží nad 7 %. Dle předpovědí by mělo dojít k poklesu reálného růstu HDP na 7 % v roce 2008.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v PPP vykazuje trvalý růst. Pro rok 2006 činí hodnota tohoto ukazatele 14 900, což představuje 63,6 % průměru EU 25. V roce 2007 dojde k nárůstu hodnoty na 16 700, tj. na 67,6 % průměru EU, a pro rok 2008 se očekává navýšení na 18 200, tj. na 70,5 % průměru EU.

2.4.2 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod Slovenska zaznamenal od roku 2006 rychlejší meziroční růst exportu zboží a služeb než importu zboží a služeb. Zatímco vývoz vzrostl za rok 2006 v porovnání s rokem 2005 o 20,7 %, dovoz se zvýšil o 17,8 %. Tento trend má pozitivní vliv na bilanci zboží a služeb, která dlouhodobě vykazuje deficit. Obchodní bilance pro rok 2006 skončila pasivním saldem ve výši 75 mld. Sk, zatímco saldo bilance služeb bylo aktivní ve výši 22 mld. Sk.²⁶

²⁵ Hodnoty ekonomických ukazatelů jsou převzaty z webových stránek EUROSTATU (převážná část údajů je obsažena v dokumentu The statistical annex. Autumn 2007)

²⁶ Zdroj: Národní banka Slovenska. Platobná bilancia SR - január až december 2006. Dostupné na WWW: http://www.nbs.sk/NSS_S2.HTM

Předpovědi pro rok 2007 předpokládají meziroční růst exportu o 19,9 %, meziroční růst importu se odhaduje na 15,9 %.

Zahraniční obchod se z pohledu teritoriální struktury uskutečnil v roce 2006 především se státy EU. Do EU vyvezlo Slovensko 85,1 % svých exportů a naopak 68 % slovenských dovozů z EU pocházelo. Nejvýznamnějším příjemcem vývozu bylo Německo, dále pak Česká republika, Itálie, Maďarsko a Rakousko. Dovozy plynuly do Slovenska převážně z Německa, České republiky, Ruské federace, Maďarska a Itálie.²⁷

Z hlediska komoditní struktury se na celkových vývozech podílely především stroje a zařízení, tržní výrobky. Dováženy byly nejvíce stroje a zařízení, tržní výrobky, nerostná paliva a průmyslové výrobky.

2.4.3 Trh práce, nezaměstnanost

Vysoká míra nezaměstnanosti představuje jeden z hlavních problémů slovenské ekonomiky. Situaci na trhu v roce 2006 pozitivně ovlivnil vysoký ekonomický růst. Celková zaměstnanost vzrostla o 2,3 % a míra nezaměstnanosti poklesla z 16,3 % v roce 2005 na 13,4 % v roce 2006. Na snížení nezaměstnanosti se významně podílela volná pracovní místa v nově zavedených výrobních kapacitách a částečně také vývoz pracovníků do zahraničí, především do České republiky. Průměrná nominální mzda na zaměstnance vzrostla oproti roku 2005 o 7,7 %, vzhledem k výraznému růstu produktivity práce se nominální jednotkové mzdové náklady zvýšily jen mírně.

Rok 2007 by měl dle předpovědí vykazat další snížení nezaměstnanosti na 11,2 %. Odhady pro rok 2008 uvádějí míru nezaměstnanosti na úrovni 9,7 %. Průměrná nominální mzda na zaměstnance vzroste meziročně zhruba o 7 % a nadále bude doprovázena růstem produktivity práce.

2.4.4 Inflace

Podle cenového indexu HICP se ceny za rok 2006 meziročně zvýšily o 4,3 %. Příčinou tohoto nárůstu jsou vyšší ceny energií v porovnání s rokem 2005. Silná apreciacie slovenské koruny a pozvolný nárůst regulovaných cen energií v roce 2007 by měly zredukovat míru inflace na 1,7 %. Vzhledem k očekávanému zvýšení

²⁷ Údaje jsou dostupné na WWW: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6630>

spotřební daně na cigarety a rostoucím cenám elektřiny, vody a potravin je odhadován opětovný nárůst indexu HICP na 2,5 % v roce 2008.

2.4.5 Veřejné finance

Deficit veřejných rozpočtů skončil v roce 2006 na úrovni 3,7 % HDP, což je zhruba o 0,5 % méně než se očekávalo. Lepší výsledek způsobil vysoký hospodářský růst a nižší kofinancování projektů financovaných z EU než původně odhadované. Vzhledem k vysoké ekonomické aktivitě slovenské ekonomiky během roku 2007 se předpokládá snížení deficitu veřejných rozpočtů na 2,7 % HDP. Odhady deficitu pro rok 2008 uvádějí úroveň 2,3 % HDP.

Veřejný dluh v roce 2006 činil 30,4 % HDP. Pro rok 2007 je předpovídaná hodnota ukazatele ve výši 30,8 % HDP a pro rok 2008 hodnota 30,7 % HDP. [56] [57]

Tab. 5 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů na Slovensku

Ekonomický ukazatel (meziroční změna v %)	2005	2006	2007(p)	2008 (p)
Hrubý domácí produkt	6	8,3	8,7	7
Domácí poptávka	8,8	6,5	6	5,8
Soukromá spotřeba	7	6,1	6,9	6,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu	17,5	7,3	7,2	6,6
Vývoz zboží a služeb	13,8	20,7	19,9	12,6
Dovoz zboží a služeb	16,6	17,8	15,9	11
Čistý export	-2,8	1,7	2,7	1,2
Zaměstnanost	1,4	2,3	1,9	1,5
Míra nezaměstnanosti	16,3	13,4	11,2	9,7
Průměrné nominální mzdy	5,1	7,7	7,1	6,9
Průměrné reálné mzdy	2,5	2,4	4,7	4,2
Produktivita práce	4,6	5,8	6,7	5,5
Reálné jednotkové pracovní náklady	-1,8	-1	-2,1	-1,3
Harmonizovaný index spotřebitelských cen	2,8	4,3	1,7	2,5
Deficit veřejných rozpočtů	2,8	3,7	2,7	2,3
Veřejný dluh	34,2	30,4	30,8	30,7

Zdroj: EUROSTAT, The statistical annex. Autumn 2007. Údaje pro rok 2007 a 2008 jsou předpoklady.
(p)

2.5 Zahraniční obchod České republiky

2.5.1 Zahraniční obchod ČR se Slovenskem²⁸

Vzájemný obchod mezi Českou republikou a Slovenskem je pro oba tyto státy velmi důležitý. Pro Českou republiku je Slovensko druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem z hlediska obrátu. Rovněž pro Slovensko vykazuje obrát vzájemného obchodu druhou nejvyšší hodnotu. První místo zaujímá u obou ekonomik Německo.

Celkový obrát zahraničního obchodu ČR se Slovenskem dosáhl roku 2004 výše 238,7 mld. Kč a v následujících letech vykazoval rostoucí trend. Obrát v roce 2005 činil 262,2 mld. Kč a v roce 2006 se zvýšil na 292,7 mld. Kč. Na českém zahraničním obchodě se vzájemná výměna podílela roku 2004 z 6,9 %, roku 2005 ze 7,1 % a roku 2006 opět z 6,9 %.

Slovensko má na českém vývozu od roku 2004 zhruba konstantní podíl 8,5 %²⁹ a je po Německu druhým největším příjemcem české produkce. Dovozy ze Slovenska tvoří každý rok 5,4 % celkové hodnoty českých importů, pozice Slovenska z hlediska největších dovozců do ČR se však zhoršuje. Zatímco v roce 2004 byla hodnota dovozů ze Slovenska druhá nejvyšší, v roce 2005 bylo Slovensko předstiženo Ruskem. V roce 2006 byly dovozy ze Slovenska vedle importů z Německa a Ruska převýšeny rovněž importy z Číny a Polska.

Vzájemný obchod České republiky a Slovenska se na slovenském zahraničním obchodě podílí vyšší měrou než na českém zahraničním obchodě. Vývoz do ČR představoval roku 2006 zhruba 14 % vyvážené slovenské produkce. Z České republiky pocházelo více než 12 % slovenských dovozů.³⁰

Bilance vzájemného obchodu vykazuje kladné saldo pro Českou republiku, jeho hodnota meziročně narůstá. V roce 2004 činila výše přebytku 52,4 mld. Kč, v roce 2005 vzrostla na 63,2 mld. Kč a v roce 2006 dosáhla 67,8 mld. Kč.

Zbožová struktura vývozu ČR na Slovensko³¹ byla roku 2006 ze 34 % tvořena stroji a dopravními prostředky, z 22,1 % tržními výrobky, 10,9 % vývozu představovalo průmyslové spotřební zboží a 10,4 % chemikálie. Dovoz se v porovnání

²⁸ Údaje v této podkapitole byly převážně čerpány z analýz MPO, jež využívají data ČSÚ

²⁹ Podíl 8,5 % roku 2004, 8,7 % roku 2005 a 8,4 % roku 2006

³⁰ Údaje byly čerpány z NSÚ SR

³¹ V členění dle SITC

s vývozem komoditně velice odlišoval. Největší část dovozů (34,3 %) tvořily tržní výrobky, 19,1% podíl na dovozu měly minerální paliva, 16,2% podíl měly stroje a dopravní prostředky a 9,5 % dovozu připadlo na chemikálie.

Důležité postavení mají v českém vývozu dopravní prostředky, osobní auta Škoda a autobusy Karosa. Vedle částí, součástí a příslušenství vozidel a osobních vozů jsou významnými komoditami českého vývozu rovněž ropné oleje, potravinové esence, extrakty z kávy, čaje. Česká republika dováží ze Slovenska především ropné oleje, vysílací stroje, ploché válcované výrobky, léky, části a příslušenství motorových vozidel. [77]

2.5.2 Zahraniční obchod ČR s Polskem³²

Zahraniční obchod s Polskem představuje pro Českou republiku třetí nejvyšší hodnotu obratu. Pro Polsko je Česká republika pátým nejvýznamnější obchodním partnerem, většího obratu dosahuje Polsko ve vzájemné výměně s Německem, Ruskou federací, Itálií a Francií.

Celkový obrat vzájemného obchodu se stále zvyšuje. Zatímco v roce 2004 dosáhl hodnoty 171,84 mld. Kč, roku 2005 činil 193,7 mld. Kč a roku 2006 vzrostl na 240,7 mld. Kč. Zahraniční obchod s Polskem vykazuje stále větší podíl na celkovém obchodním obratu ČR, v roce 2004 zaujímal 5 % českého obratu, o rok později představoval 5,2 % obratu a v roce 2006 se zvýšil na 5,7 % obratu.

Vývozy do Polska tvoří zhruba 5,5 % českých exportů³³. V roce 2004 byla jejich hodnota převyšena vývozy do Německa, Slovenska a Rakouska. Od roku 2005 se produkce o větší hodnotě vyváží pouze do Německa a Slovenska. Dovozy z Polska roku 2004 představovaly 4,7 % všech dovozů a jejich hodnota byla překročena importy z Německa, Slovenska, Itálie a Číny. V roce 2005 se Polsko podílelo na českém dovozu již z 5 % a vedle Německa a Slovenska se více zboží dovezlo rovněž z Ruska a Číny. V roce 2006 pocházelo z Polska 5,7 % dovozů, větší podíl na českém dovozu zaznamenalo Německo, Čína a Rusko.

Z pohledu Polska má vzájemný obchod za rok 2006 celkem 5,5% podíl na polských exportech a 3,5% podíl na polských importech.³⁴

Bilance obchodu mezi Českou republikou a Polskem vykazuje kladné saldo pro ČR. Jeho hodnota za rok 2004 byla 7,28 mld. Kč, následující rok zaznamenala nárůst na 11,8 mld. Kč a roku 2006 pokles na 3,3 mld. Kč.

Největší zastoupení na českém vývozu měly v roce 2006 obecné kovy a výrobky z nich (18,76 %), dále stroje a přístroje, elektrická zařízení a přístroje (18,42 %), vozidla, letadla, plavidla a dopravní zařízení (14,7 %) a rovněž plasty, kaučuk a výrobky z nich (9,7 %). Opačným směrem, tj. z Polska do ČR, směřovaly především obecné kovy a výrobky z nich (19,7 %), nerostné výrobky (15,55 %), dále stroje a přístroje, elektrická zařízení, přístroje (15,4 %) a také vozidla, letadla, plavidla a dopravní zařízení (7,73 %). [79]

³² Údaje v této podkapitole byly převážně čerpány z analýz MPO, jež využívají data ČSÚ

³³ Roku 2005 se Polsko na českém vývozu podílelo z 5,2 %, roku 2005 z 5,5 % a roku 2006 z 5,7 %

³⁴ viz [80]

2.5.3 Zahraniční obchod ČR s Maďarskem³⁵

Z hlediska výše obrátu je zahraniční obchod s Maďarskem pro Českou republiku méně významný než obchod s ostatními státy Visegrádské skupiny. Maďarsko mezi nejdůležitějšími obchodními partnery ČR v roce 2006 obsadilo 11. pozici. Česká republika se v zahraničním obchodě Maďarska nachází na 10. pozici.

Obchodní výměna mezi těmito státy roste. Výše obrátu v roce 2004 činila 84,3 mld. Kč, v roce 2005 dosahovala 90,4 mld. Kč a v roce 2006 došlo k jejímu navýšení na 114,9 mld. Kč. Hodnoty pro rok 2004 a 2005 se na celkovém obrátu českého zahraničního obchodu podílely z 2,4 % a hodnota pro rok 2006 zaujímal 2,7 % obrátu.

Z České republiky plynuly v roce 2006 do Maďarska 3 % jejich vývozů. Oproti předchozím rokům došlo k mírnému navýšení, neboť v roce 2004 do Maďarska směřovalo 2,8 % vývozů a roku 2005 2,7 % vývozů. Dovoz z Maďarska v roce 2006 tvořil 2,4 % českých importů. V případě importů je rovněž patrný rostoucí trend. V roce 2004 z Maďarska pocházelo 2,1 % dovozů a o rok později 2,2 %.

Česká republika v obchodní výměně s Maďarskem zaznamenává kladné saldo bilance. Přebytek nabyl v roce 2004 hodnoty 12,4 mld. Kč, v roce 2005 pak činil 10 mld. Kč a bilance v roce 2006 skončila saldem 13,3 mld. Kč.

Komoditní struktura vzájemného obchodu se výrazně nemění. V českém vývozu do Maďarska za rok 2006 převažují stroje a dopravní prostředky (50,4% podíl). Z 18,9 % jsou exporty tvořeny tržními výrobky, z 10,3 % chemikáliemi a 7,2 % vývozů připadá na minerální paliva. Podíl strojů a dopravních prostředků na českém dovozu vykazuje ještě vyšší hodnoty než na českém vývozu, neboť činí 60 %. Tržní výrobky představují 13,8 % importů, chemikálie 10,6 % importů a z 6,8 % jsou vývozy tvořeny potravinami a živými zvířaty.³⁶

Významnou vývozní komoditou jsou osobní automobily Škoda (asi 8,5 % celkového vývozu do Maďarska). Dalšími artikly, jež se do Maďarska vyvážejí, jsou výrobky ze železa a oceli, uhlí a kapalná paliva, potraviny, barevné televizní a rozhlasové přijímače, chemikálie, díly a příslušenství k zařízením na automatické

³⁵ Údaje v této podkapitole byly převážně čerpány z analýz MPO, jež využívají data ČSÚ

³⁶ Dle členění SITC

zpracování dat, prací prostředky a umělé hmoty. Do ČR plynou vznětové a zážehové motory pro osobní automobily, díly k automobilům, potraviny, výrobky ze železa a oceli, chemikálie, léčiva, papír a lepenka, spotřební elektronika a součástky. [81]

Závěr

Cílem této práce bylo zhodnocení Visegrádské skupiny od jejího vzniku až po současnost a charakteristika ekonomického vývoje členských zemí.

Visegrádská skupina je volným uskupením zemí středoevropského regionu. K jejímu založení došlo roku 1991, kdy byla představiteli ČSFR, Maďarska a Polska podepsána deklarace o spolupráci. V této deklaraci jsou uvedeny stěžejní cíle, kterých mělo být prostřednictvím tohoto uskupení dosaženo. Rozpad sovětského svazu a pád komunistických režimů uvolnily zemím cestu k demokratické společnosti, v níž jsou dodržována lidská práva a základní svobody a hospodářství funguje na tržním principu. Signatáři deklarace věřili, že spolupráce, založená na společných kulturních a duchovních hodnotách a geografické blízkosti, přechod k demokracii usnadní. Dalším významným motivem Visegrádské skupiny byla kooperace v procesu integrace do ES, resp. EU a do NATO.

Země Visegrádské skupiny sdílejí společný prostor ve středoevropském regionu o rozloze 534 tisíc km². Největší plochu (313 tisíc km²) zaujímá Polsko, s velkým odstupem za ním následují Maďarsko (93 tisíc km²) a Česká republika (79 tisíc km²). Nejmenším státem V4 je Slovensko (49 tisíc km²). Polsko má jako jediné přístup k moři, ostatní země se nacházejí ve vnitrozemí.

Nejlidnatějším státem Visegrádu je Polsko s 38,7 miliony obyvatel. Česká republika má přes 10,3 milionu obyvatel a populace Maďarska činí 10 milionů. Počet obyvatel na Slovensku je ve srovnání s ČR téměř o polovinu nižší (dosahuje výše 5,4 milionu obyvatel). Z hlediska hustoty zalidnění vykazuje nejvyšší hodnoty Česká republika (130 obyv./km²). Mírně nižší hustotu zalidnění než ČR má Polsko (124 obyv./km²) a výrazně nižší hustota zalidnění je zaznamenána na Slovensku (110 obyv./km²) a v Maďarsku (108 obyv./km²).

Státem s nejvyšší homogenitou obyvatelstva je Polsko, neboť 97 % obyvatel tvoří Poláci. Nejnižší homogenitu má naopak Slovensko, slovenská národnost se na celkovém obyvatelstvu podílí jen z 86 %. Z hlediska náboženského vyznání převažuje ve všech zemích římskokatolické náboženství. V Polsku je téměř každý obyvatel věřící, na Slovensku se k některému náboženství hlásí 84 % obyvatel, v Maďarsku je náboženského vyznání 75 % populace. Česká republika se v tomto směru od ostatních států V4 velmi liší, věřící totiž představují jen 40 % populace.

Státy V4 jsou parlamentními demokraciemi, založenými na dělbě moci mezi parlamentem, vládou, prezidentem a soudy. Dvoukomorový parlament má ČR a Polsko, jednokomorový parlament je naopak v Maďarsku a Polsku. Prezidenti Slovenska a Polska jsou voleni přímou volbou.

Vývoj Visegrádské skupiny je možno rozdělit do čtyř období. V letech 1991-1992 se Visegrádská skupina vyznačovala největší soudržností. Spolupráce v jejím rámci byla úspěšná, neboť došlo k navázání kontaktů s NATO a byly podepsány asociační dohody s ES. Obě tyto euroatlantické struktury kooperaci ve střední Evropě podporovaly. V letech 1992-1998 se visegrádská spolupráce utlumila, nově zvolená vláda v ČSFR totiž upřednostňovala kooperaci na bilaterální úrovni a individuální přistoupení k EU a NATO. Dne 1.1.1993 byla ČSFR rozdělena na Českou republiku a na Slovenskou republiku, což mělo za následek prohloubení maďarsko-slovenských problémů. V březnu 1993 vstoupila v platnost Středoevropská dohoda o volném obchodu, jež mezi zeměmi V4 liberalizovala obchod průmyslovými výrobky a z části obchod zemědělskými výrobky. V otázce přistoupení zemí k EU a NATO bylo rozhodnuto o tom, že Česká republika, Maďarsko a Polsko zahájí přístupová jednání jak s EU, tak se Severoatlantickou aliancí. V letech 1998-2004 začala visegrádská spolupráce opět nabývat na významu, tento obrat byl především zapříčiněn tím, že v parlamentních volbách v České republice a na Slovensku zvítězily strany, jež se snažily reaktivovat Visegrád. Zatímco Slovensko v tomto období usilovalo o přistoupení k EU a NATO, ostatní země V4 do NATO vstoupily roku 1999. Téhož roku byl zaveden systém rotujícího předsednictví Visegrádské skupiny a bylo rozhodnuto o založení Mezinárodního visegrádského fondu. Visegrádská skupina začala navazovat kontakty s třetími zeměmi, došlo k jednáním s Beneluxem a byla uzavřena spolupráce se Slovinskem a Rakouskem. Toto období bylo zakončeno vstupem všech čtyř zemí Visegrádské skupiny do EU dne 1. 5. 2004. V roce 2004 se Slovensko stalo také členem NATO. Země Visegrádské skupiny již před vstupem do EU projevíly zájem na tom, aby jejich spolupráce nadále pokračovala. Tento záměr byl začleněn do deklarace z května 2004. Signatáři v deklaraci uvedli, že všechny primární cíle z roku 1991 byly dosaženy a že svou další spolupráci zaměří na upevňování identity střední Evropy a na pomoc zemím připravujícím se na vstup do EU. V dalším dokumentu pak byly vyjmenovány oblasti spolupráce v rámci Visegrádské skupiny. Kooperace zemí V4 se týká kultury, vzdělání, spolupráce v rámci Mezinárodního visegrádského fondu, přeshraniční spolupráce, infrastruktury,

životního prostředí, boje proti terorismu, organizovanému zločinu a ilegální migraci, dále se týká schengenské spolupráce, obrany a zbrojního průmyslu. Visegrádská skupina zintenzivňuje spolupráci se třetími zeměmi a dalšími uskupeními, kooperace se realizuje s Beneluxem, Severskou radou, s Rakouskem a Slovinskem, s Pobaltskými zeměmi, s Japonskem. Visegrádská skupina podporuje stabilizaci regionu východní a jihovýchodní Evropy, svou pomoc směřuje do Moldavska, Běloruska, na západní Balkán, jižní Kavkaz a Ukrajinu. Snaží se rovněž zvýšit povědomí svých občanů o Visegrádské skupině. Úspěchem spolupráce je začlenění zemí V4 do schengenského prostoru na konci roku 2007.

Jedinou institucionalizovanou formou spolupráce V4 je od roku 2000 Mezinárodní visegrádský fond. Do té doby se kooperace uskutečňovala pouze prostřednictvím konzultací a setkání na různých úrovních. Jednou ročně se koná setkání prezidentů a dvakrát za rok je pořádán summit předsedů vlád (jeden formální a druhý neformální). Spolupráce se realizuje rovněž na úrovni ministerstev, parlamentů, expertních skupin. Mezinárodní visegrádský fond, jehož rozpočet tvoří stejně vysoké příspěvky členských zemí, podporuje spolupráci mezi jednotlivými subjekty členských zemí. Jeho činnost se zaměřuje na občany, poskytuje např. stipendia konkrétním studentům a granty na projekty, jichž se účastní subjekty ze zemí V4.

Hrubý domácí produkt jednotlivých ekonomik Visegrádské skupiny zaznamenal v roce 2006 vyšší tempa růstu než hrubý domácí produkt EU 25. Zatímco hospodářský růst EU 25 činil 3 %, maďarská ekonomika vykázala meziroční nárůst HDP o 3,9 %, polská ekonomika o 6,1 %, česká ekonomika o 6,4 %. Nejvyššího zvýšení HDP na úrovni 8,3 % dosáhla slovenská ekonomika. V Maďarsku byla produkce akcelerována především silnou zahraniční poptávkou, v ostatních zemích V4 ji podnítila hlavně poptávka domácích subjektů. Dle odhadů pro rok 2007 by mělo dojít ke zpomalení hospodářského růstu v České republice (na 5,8 %) a v Maďarsku (na 2 %), zrychlení by naopak měl zaznamenat růst HDP v Polsku (na 6,5 %) a na Slovensku (na 8,7 %). Pokud bychom srovnávali ekonomiky V4 pomocí ukazatele hrubého domácího produktu na obyvatele v paritě kupní síly, pak by nejvyšší hodnoty v roce 2006 dosáhla Česká republika (18 600), dále by následovalo Maďarsko (15 300) a Slovensko (14 900), nejnižší hodnotu tohoto ukazatele by vykázalo Polsko (12 400).

Jak vývoz zboží a služeb, tak dovoz zboží a služeb zaznamenal v roce 2006 ve všech zemích V4 dvojciferný meziroční nárůst. Jelikož rostou exporty ČR, Maďarska

a Slovenska rychlejším tempem než jejich importy, přispívá zahraniční obchod pozitivně k růstu HDP. V Polsku naopak meziroční nárůst importu převyšuje meziroční nárůst exportu a zahraniční obchod se na zvyšování HDP podílí negativně. Z hlediska bilance zboží a služeb je ČR jedinou zemí, jejíž obchodní bilance a zároveň bilance služeb skončila roku 2006 kladným saldem. Ostatní členské země V4 vykázaly zápornou bilanci zboží a služeb. Nejvýznamnějším obchodním partnerem pro všechny země V4 je Německo. Z hlediska komoditní struktury se na exportech a importech největší měrou podílejí stroje a zařízení.

Míra nezaměstnanosti se mezi jednotlivými zeměmi velmi liší. V České republice a v Maďarsku je míra nezaměstnanosti relativně nízká, roku 2006 dosáhla v ČR úrovně 7,1 % a v Maďarsku 7,5 %. Naproti tomu Polsko a Slovensko vykazují vysokou míru nezaměstnanosti, jež představuje jeden z hlavních problémů těchto ekonomik. V roce 2006 činila míra nezaměstnanosti v Polsku 13,8 %, oproti roku 2005 došlo k jejímu snížení o 3,9 p.b. Na Slovensku je situace obdobná, v roce 2006 představovala míra nezaměstnanosti 13,4 % a v roce 2005 16,3 %. Dle předpovědí na další roky by se měla hodnota tohoto ukazatele ve všech zemích nadále snižovat.

Inflace měřená indexem HICP byla roku 2006 nejvyšší na Slovensku, kde dosáhla hodnoty 4,3 %. V Maďarsku byla naměřena inflace ve výši 4 %, v České republice ve výši 2,1 % a v Polsku vykázala hodnotu 1,3 %. Index HICP za rok 2007 by měl na Slovensku zaznamenat tentokrát nejnižší meziroční nárůst ve výši 1,7 %. V Polsku se očekává inflace na úrovni 2,5 %, v České republice na úrovni 3 % a nejvyšší míru inflace 7,7 % uvádějí odhady pro Maďarsko.

Deficit veřejných rozpočtů není dlouhodobě udržován pod hranicí 3 % HDP ani v jedné ze zemí V4. Přijetí eura je podmíněno splněním konvergenčních kritérií, a tím mj. i udržením deficitu veřejných rozpočtů pod touto hranicí. Zatímco Česká republika v roce 2006 vykázala deficit na úrovni 2,9 % HDP, ostatní země V4 deficitu nižšího než 3 % HDP nedosáhly. Slovensko zaznamenalo deficit 3,7 %, Polsko mělo deficit 3,8 % a Maďarsko skončilo s deficitem ve výši 9,2 %. V roce 2007 se v České republice očekává zhoršení hodnoty tohoto ukazatele na 3,4 % HDP. Polsko a Slovensko by naproti tomu měly dosáhnout shodné úrovně deficitu ve výši 2,7 % HDP. Maďarsko prostřednictvím úsporných opatření vlády zredukuje deficit na 6,4 % HDP. Z hlediska veřejného dluhu neplní konvergenční kritérium, stanovující limit 60 % HDP, pouze Maďarsko. V roce 2006 veřejný dluh Maďarska vzrostl na 65,6 % HDP a v předpovědích na další dva roky se jeho pokles neočekává. Veřejný

dluh Polska v roce 2006 činil 47,6 % HDP a v roce 2007 by měl klesnout na 46,8 % HDP. Česká republika a Slovensko vykazují veřejný dluh do výše 31 % HDP.

V zahraničním obchodě ČR se státy Visegrádské skupiny zaujímá nejdůležitější postavení Slovensko, které má 8,5% podíl na českém vývozu a 5,4% podíl na českém dovozu. Celkový obrat vzájemného obchodu dosáhl roku 2006 výše 292,7 mld. Kč. Zahraniční obchod ČR s Polskem vykazoval v roce 2006 obrat ve výši 240,7 mld. Kč. Do Polska směřovalo roku 2006 zhruba 5,5 % českých exportů a z Polska plynulo 5,7 % českých dovozů. Zahraniční obchod s Maďarskem nezaznamenal v porovnání s obchodem s Polskem ani poloviční hodnotu obratu, v roce 2006 byla jeho výše 114,9 mld. Kč Tento vzájemný obchod představuje 3 % českých vývozů a 2,4 % českých dovozů. ČR vykazuje v obchodě s ostatními zeměmi V4 kladné saldo obchodní bilance. Z hlediska komoditní struktury mají nejvyšší podíl na českém vývozu stroje a dopravní zařízení, konkrétně se jedná především o osobní automobily Škoda. Stroje a dopravní zařízení jsou do ČR nejvíce dováženy z Maďarska a Polska. V případě dovozů ze Slovenska jsou dominantní skupinou tržní výrobky, následované minerálními palivy.

Seznam literatury

- [1] Visegradgroup.eu. *O V4*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php>
- [2] Ministerstvo zahraničních věcí [on-line]. *Informace o visegrádské skupině*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?id=39624&ido=7600&idj=1>
- [3] Visegrad.info. *Vznik a vývoj Visegrádské skupiny - základní informace*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegrad.info/?q=cs/node/110>
- [4] Visegradgroup.eu. *Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní republiky, Polské republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=940>
- [5] VYKOUKAL, JIŘÍ. *Visegrád: možnosti a meze středoevropské spolupráce*. Praha: Dokořán, 2003. ISBN 80-86569-34-9
- [6] Oficiální web České republiky [on-line]. *Představení České republiky*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.czech.cz/cz/ceska-republika>
- [7] Server Infoplease.com. *Czech republic*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.infoplease.com/ipa/A0107456.html>
- [8] Český statistický úřad [on-line]. *Obyvatelstvo hlásící se k jednotlivým církvím a náboženským společnostem*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-03--obyvatelstvo_hlasici_se_k_jednotlivym_cirkvim_a_nabozenskym_spolecnostem
- [9] Český statistický úřad [on-line]. *Základní charakteristiky složení obyvatel ČR v roce 2001*. [on-line]. Dostupné na WWW: [http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/t/C2002DD869/\\$File/Kapitola2.pdf](http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/t/C2002DD869/$File/Kapitola2.pdf)
- [10] Česká národní banka [on-line]. *Dotazy veřejnosti k zavedení eura v České republice*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/faq/faq_euro_cr.html#1
- [11] Euroskop.cz. *Kalousek chce zavést euro v roce 2012*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/20348650/clanek-zpravodajstvi/kalousek-chce-zavest-euro-v-roce-2012/>
- [12] Euractiv.cz. *Topolánek: Stanovovat pevný termín přijetí eura je nezodpovědné*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euractiv.cz/cr-v-unii/clanek/topolanekestanovovat-pevny-termín-prijeti-eura-je-nezodpovedne>
- [13] On-line zpravodajství týdeníku ekonom. *Holman: Nejprve reformy, potom euro*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://ekonom.ihned.cz/c4-10083300-20897600-400000_d-holman-nejprve-reformy-potom-euro

- [14] Hungary.com. *Geografie, klima*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.hungary.com/main.php?folderID=882>
- [15] BusinessInfo.cz. *Maďarsko: Základní informace o teritoriu*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/maďarsko-zakladni-informace-o-teritoriu/1/1000690/>
- [16] Server Infoplease. *Hungary*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.infoplease.com/ipa/A0107620.html>
- [17] Euroskop.cz. *Maďarsko*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/43586/clanek/maďarsko/>
- [18] Euroskop.cz. *Maďarsko pravděpodobně v roce 2010 euro nepřijme*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/22701265/clanek-zpravodajstvi/maďarsko-pravdepodobne-v-roce-2010-euro-neprijme/>
- [19] Euroskop.cz. *Maďarsko oficiální termín pro přijetí eura nestanoví*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/19032880/clanek-zpravodajstvi/maďarsko-oficialni-termin-pro-prijeti-eura-nestanovi/>
- [20] ČT24 [on-line]. *V roce 2008 budou mít v EU nadměrný deficit jen ČR a Maďarsko*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.ct24.cz/ekonomika/index_view.php?id=218398
- [21] Server Infoplease.com. *Poland*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.infoplease.com/ipa/A0107891.html>
- [22] BusinessInfo.cz. *Polsko: Základní informace o teritoriu*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/polsko-zakladni-informace-o-teritoriu/1/1000792/>
- [23] Euroskop.cz. *Polsko*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/43584/clanek/polsko/>
- [24] Zpravodajský server Hospodářských novin. *Guvernér polské centrální banky chce přijmout euro nejdříve roku 2012*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://ekonomika.ihned.cz/c1-21411200-guvernér-polske-centralni-banky-chce-prijmout-euro-nejdrive-roku-2012>
- [25] Euroskop.cz. *Polsko přijme euro nejdříve v roce 2012*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/21424740/5569/clanek-zpravodajstvi/polsko-prijme-euro-nejdrive-v-roce-2012/>
- [26] Slovakia.travel. *O Slovensku*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.slovakia.travel/portal.aspx?l=1&smi=8002&ami=8002>
- [27] Server Infoplease.com. *Slovakia*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.infoplease.com/ipa/A0107967.html>

- [28] BusinessInfo.cz. *Slovensko: Základní informace o teritoriu*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/slovensko-zakladni-informace-o-teritoriu/1/1000797/>
- [29] Euroskop.cz. *Slovensko*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/43582/clanek/slovensko/>
- [30] Národná banka Slovenska [on-line]. *Zavedenie eura v SR*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.nbs.sk/>
- [31] Europa.eu. *Historie vstupu ČR do EU*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm#vzajemnych
- [32] e-Polis.cz. *Visegrád (1) - Střední Evropa a spolupráce*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.e-polis.cz/view.php?id=186&catid=6>
- [33] Ministerstvo zahraničních věcí [on-line]. *Středoevropská iniciativa*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?id=16320&ido=10241&idj=1>
- [34] PLCHOVÁ BOŽENA ZA KOLEKTIV AUTORŮ. *Zahraniční ekonomické vztahy České republiky*. Praha: Nakladatelství VŠE, 2006. ISBN 80-245-1102-9, s. 131-133
- [35] Visegradgroup.eu. *Summit Meeting between Benelux and the Visegrad Group Luxembourg*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=958&articleID=3866&ctag=articlelist&iid=1>
- [36] Visegradgroup.eu. *Annex to the Content of Visegrad Cooperation (2002)*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=941&articleID=9559&ctag=articlelist&iid=1>
- [37] Visegradgroup.eu. *Declaration of Prime Ministers of the Czech Republic, the Republic of Hungary, the Republic of Poland and the Slovak Republic on cooperation of the Visegrád Group countries after their accession to the European Union*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=940&articleID=3939&ctag=articlelist&iid=1>
- [38] Visegradgroup.eu. *Guidelines on the future areas of Visegrad co-operation*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=940&articleID=3939&ctag=articlelist&iid=1>
- [39] Visegradgroup.eu. *Activity of the Polish Presidency of the Visegrad Group in 2004/2005*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=943&articleID=5504&ctag=articlelist&iid=1>

- [40] *Encyklopedický slovník*. Encyklopedický dům, spol. s r.o., 1993. ISBN 80-207-0438-8
- [41] Visegradgroup.eu. *The Visegrad Group - A Central European Constellation*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=1082>
- [42] Visegradgroup.eu. *Program českého předsednictví Visegrádské skupiny (červen 2007 - červen 2008)*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradgroup.eu/main.php?folderID=942>
- [43] Euroskop.cz. *Vstup ČR do Schengenu*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/47719/clanek/vstup-cr-do-schengenu/>
- [44] Euroskop.cz. *Schengen aktuálně*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/57769/clanek/schengen-aktualne-/>
- [45] Euroskop.cz. *Základní fakta*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/57770/clanek/zakladni-fakta-/>
- [46] Euroskop.cz. *Schengenský slovníček*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.euroskop.cz/57777/clanek/schengensky-slovnicek-/>
- [47] ORT ALEXANDR A KOL. *Česká republika a její sousedé: Sborník Statí*. Praha: VŠE, 1995. ISBN 80-7079-270-1
- [48] Visegrad Fund [on-line]. *Fakta o Mezinárodním Visegrádském fondu*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/press.html>
- [49] Visegrad Fund [on-line]. *Konference ministrů zahr. věcí*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/com.html>
- [50] Visegrad Fund [on-line]. *Rada velvyslanců*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/ca.html>
- [51] Visegrad Fund [on-line]. *Výkonný ředitel*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/ed.html>
- [52] Visegrad Fund [on-line]. *Základní údaje pro žadatele o Standardní granty*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/grants.html>
- [53] Visegrad Fund [on-line]. *Granty*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/grants.html>
- [54] Visegrad Fund [on-line]. *Annual Reports*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.visegradfund.org/press.html>
- [55] Evropská komise [on-line]. *Economic forecasts, autumn 2006*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/forecasts_archive_en.htm

[56] Evropská komise [on-line]. *Economic forecasts, spring 2007*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/forecasts_archive_en.htm

[57] Evropská komise [on-line]. *Economic forecasts, autumn 2007*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/forecasts_archive_en.htm

[58] Evropská komise [on-line]. *The statistical annex. Autumn 2007*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/statisticalannex_en.htm

[59] OECD [on-line]. *OECD Economic Outlook: June No. 81 - Volume 2007 Issue 1*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://miranda.sourceoecd.org/vl=8515546/cl=26/nw=1/rpsv/ij/oecdjournals/04745574/v2007n1/s1/p11>

[60] Obecná databáze Eurostatu (česká verze). *HDP na obyvatele v paritě kupní síly*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://dw.czso.cz/ode/tab/eb011.htm>

[61] Obecná databáze Eurostatu (česká verze). *Hrubý domácí produkt v tržních cenách*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://dw.czso.cz/ode/tab/daa10000.htm>

[62] BusinessInfo.cz. *Vývoj české ekonomiky v roce 2006*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/analyzy-statistiky/vyvoj-ceske-ekonomiky-v-roce-2006/1000431/45870/>

[63] BusinessInfo.cz. *Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 2006*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikatelske-prostredi-v-cr/nalyza-vyvoje-ekonomiky-a-odvetvi-mpo/1000604/44724>

[64] ČNB [on-line]. *Daně dočasně zvýší inflaci*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2007/cl_07_071101.html

[65] ČNB *Platební bilance* (materiál ke cvičení MO_351)

[66] BusinessInfo.cz. *Maďarsko: Ekonomická charakteristika země*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/maďarsko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000690/>

[67] OECD [on-line]. *Economic survey of Hungary 2007: Fiscal consolidation dominates the policy agenda*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.oecd.org/document/12/0,3343,en_2649_34605_38614796_1_1_1_1,00.html

- [68] BusinessInfo.cz. *Polsko: Ekonomická charakteristika země*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/polsko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000792/>
- [69] Central Statistical Office [on-line]. *Foreign trade (I-XII 2006)*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.stat.gov.pl/gus/45_719_ENG_HTML.htm
- [70] BusinessInfo.cz. *Slovensko: Ekonomická charakteristika země*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/slovensko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000797/>
- [71] BusinessInfo.cz. *Slovenská ekonomika v roce 2006*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/slovensko/slovenska-ekonomika-v-roce-2006/1000797/43877/>
- [72] Businessinfo.cz. *Vývoj slovenské ekonomiky v prvním čtvrtletí roku 2007*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/slovensko/vyvoj-slovenske-ekonomiky-v-1q-2007/1000797/44622/>
- [73] Štatistický úrad SR [on-line]. *Dovoz a vývoz podľa kontinetov a ekonomických zoskupení krajín v roku 2006*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6630>
- [74] MPO [on-line]. *Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 2004*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.mpo.cz/dokument1795.html>
- [75] MPO [on-line]. *Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 2005*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.mpo.cz/dokument7912.html>
- [76] BusinessInfo.cz. *Vývoj zahraničního obchodu v roce 2006*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/statistiky-zahranicniho-obchodu/vyvoj-zahranicniho-obchodu-v-roce-2006/1000453/43292/>
- [77] BusinessInfo.cz. *Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/slovensko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000797/>
- [78] Štatistický úrad SR [on-line]. *Dovoz a vývoz podľa kontinetov a ekonomických zoskupení krajín v roku 2005*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=7339> pro rok 2005
- [79] BusinessInfo.cz. *Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/polsko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000792/>
- [80] Central Statistical Office [on-line]. *Foreign trade turnover in total and by countries. January - December 2006 (final data)*. [on-line]. Dostupné na WWW: http://www.stat.gov.pl/gus/45_970_ENG_HTML.htm

[81] BusinessInfo.cz. *Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR*. [on-line]. Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/madarsko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr/7/1000690/>

Seznam tabulek

Tab. 1 - Programy MVF	29
Tab. 2 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů v ČR.....	32
Tab. 3 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů v Maďarsku	35
Tab. 4 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů v Polsku.....	38
Tab. 5 - Souhrnný přehled vývoje základních ek. ukazatelů na Slovensku	41

Seznam příloh

Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní republiky, Polské republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace

Příloha

Deklarace o spolupráci České a Slovenské Federativní Republiky, Polské republiky a Maďarské republiky na cestě evropské integrace

Bratislavské setkání prezidentů, předsedů vlád, ministrů zahraničních věcí a poslanců České a Slovenské Federativní Republiky, Polské republiky a Maďarské republiky zahájilo vytváření nového základu a forem politické, ekonomické a kulturní spolupráce ve změněné situaci ve střední Evropě.

Podobnost vývoje situace v uplynulých desetiletích stimuluje tyto tři země k dosažení dohodnutých stěžejných cílů:

- v plném smyslu obnovení státní suverenity, demokracie a svobody;
- likvidace všech existujících společenských, ekonomických a duchovních pozůstatků totalitního systému;
- vybudování parlamentní demokracie, moderního právního státu, dodržování lidských práv a základních svobod;
- vytvoření moderního tržního hospodářství;
- plné zapojení do evropského politického, hospodářského, bezpečnostního a právního systému.

Totožnost cílů a podobnost cest k jejich dosažení staví tyto tři země ve mnohých oblastech před shodné úkoly. Koordinace jejich úsilí - při dodržování národních zvláštností - zvyšuje šance k dosažení žádoucích výsledků a přibližuje realizaci jejich cílů.

Základem intenzivního rozvoje spolupráce tří zemí jsou velmi významné a podobné změny, které v nich probíhají, systémem tradičních vztahů vytvořený historickým vývojem, kulturní

a duchovní dědictví a společné kořeny náboženských tradic. Ve všestranné, bohaté kultuře zde žijících národů je obsaženo i základní bohatství evropského duchovního života. Dlouhodobé vzájemné duchovní, kulturní a ekonomické ovlivňování, založené na přirozené dějinné evoluci a vyplývající z našeho sousedství, může napomáhat této spolupráci.

Spolupráce společenství národů a občanů tří zemí je nezbytnou podmínkou společného rozvoje, která v každé z těchto zemí umožní výstavbu všestranně demokratického společenského řádu, založeného na základních lidských svobodách, svobodě podnikání, na právní svrchovanosti, toleranci, duchovních a kulturních tradicích a respektování morálních hodnot.

Signatáři deklarace respektují právo všech jiných národů na současné vyjádření jejich svébytnosti. Zdůrazňují, že národnostní, etnické, náboženské a jazykové nemšiny musí mít možnost využívat, v souladu s tradičními evropskými hodnotami a mezinárodními dokumenty o lidských právech, všechna práva v oblasti politického, sociálního, hospodářského a kulturního života, včetně oblasti vzdělání.

Ve sjednocené Evropě, na jejímž vytváření se chystají tři země aktivně podílet, je možné zachování národní kultury a národních zvláštností při současném rozvoji uplatňování všeobecné lidské hierarchie hodnot. Klíčovou otázkou duchovního a materiálního rozvoje středoevropského regionu a neodmyslitelným předpokladem vytvoření vzájemně výhodné spolupráce s vyspělými evropskými zeměmi a integračními seskupeními, je důsledné uplatňování ideálů občanské společnosti. Vycházejíce z nejdůležitějšího prvku evropského dědictví - z univerzálních lidských hodnot a opírajíce se o vlastní národní identitu, je potřebné vytvořit lidské společenství vzájemně

harmonicky spolupracující, tolerantní k jednotlivcům, rodinným, místním, regionálním a národnostním komunitám, které není zatíženo nenávistí, nacionalismem, xenofóbií a spory se sousedy.

Signatáři deklarace jsou přesvědčeni, že ve světle před nimi stojících politických, ekonomických a sociálních potřeb a úsilí zaměřeného na obnovu uskutečňovanou na demokratickém základě, je jejich spolupráce důležitým krokem na cestě směřující k celoevropské integraci.

Signatáři deklarace vyjadřují společnou vůli k níže uvedeným praktickým krokům:

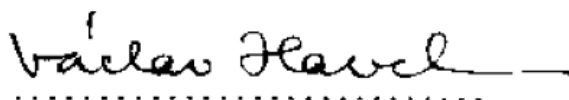
- sladit na základě zájmu jednotlivých zemí úsilí sloužící k vytvoření spolupráce a pevných vazeb s evropskými institucemi, a provádět konzultace o otázkách týkajících se jejich bezpečnosti;
- usilovat o vytváření nerušených vztahů mezi jejich občany, institucemi, církvemi i společenskými organizacemi;
- rozvíjet hospodářskou spolupráci na tržním základě ve prospěch volného pohybu kapitálu a pracovních sil, vzájemně výhodný obchod se zbožím a službami, dále usilovat o to, aby byly vytvořeny příznivé podmínky pro přímou spolupráci mezi podniky a pro zahraniční kapitálové investice sloužící růstu hospodářské efektivity;
- věnovat mimořádnou pozornost rozvoji dopravní infrastruktury spojující je navzájem i s jinými částmi Evropy, zvláště ve směru Sever-Jih, a dále sladit jejich energetické systémy, jakož i rozvoj telekomunikačních sítí;
- rozšířit spolupráci v oblasti ekologie;
- vytvořit odpovídající podmínky pro nerušenou výměnu informací, tiskovin, kulturních statků a hodnot;

- formovat společným úsilím mnohostrannou spolupráci v zájmu vytváření optimálních podmínek pro plné zajištění práv národnostních menšin žijících na jejich území;
- přispívat ke vzájemně výhodné spolupráci zainteresovaných územních samosprávných orgánů a k vytváření subregionálních kontaktů.

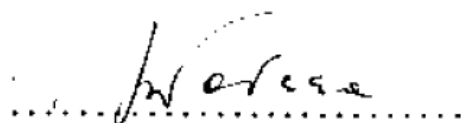
Signatáři deklarace prohlašují, že jejich spolupráce nebude žádným způsobem narušovat nebo omezovat jejich vztahy s jinými státy a nebude namířena proti zájmům ostatních zemí.

Spolupráce signatářů bude uskutečňována prostřednictvím setkání a konzultací na různých úrovních a různými formami.

Dáno ve Visegrádu dne 15. února 1991 ve třech původních vyhotoveních, všechna v jazyce českém, polském a maďarském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.

.....

prezident České a Slovenské
federativní Republiky

.....

prezident Polské republiky

.....

předseda vlády Maďarské republiky